

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 18 fillér.

Nyilttár petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, október 25.

Mai számunk főbb közleményei:

- Bizalmas felvilágosítások.
- Tanárkongresszus Aradon.
- Kikötött a Parseval Budapesten.
- Az aradi messzelovagló-verseny.
- Urileány és parádés kocsis.
- Sport — állatkinzással.

Történelem-óra

a tanár-kongresszus előtt.

Arad, október 24.

(Abban a hangulatban, a mely a fizetés-rendezésük miatt forrongó tanárok kongresszusát megelőzi, nem lehetetlen, hogy valamelyik gimnáziumban így folyik le a történelem-óra.)

— Meddig jutottunk el? Macedoniai Nagy Sándor... Tehát Nagy Sándor, a kinek szűk volt Macedonia, mert ez az ország akkor bizonyára ép olyan balkáni, kulturátlan, betűtől iszonyodó ország volt, mint most. Macedoniai Nagy Sándor pedig nem érezte jól magát egy ily országban. Hogy érezte volna? Hiszen emlékeztek rá, ettől a nagy hadvezértől azt kérdezték: kit szeretsz jobban, apádat, vagy tanítót? No és mit felelt rá Nagy Sándor? Mondd meg, Levél Bálint. Helyes. Nagy Sándor azt mondta: tanítóm, mivel apámnak csak azt köszönhetem, hogy vagyok, tanítómestermnek ellenben, hogy emberré lettem.

Mindez azonban Krisztus előtt háromszázhuszban történt. Közeledvén Krisztus születéséhez és távolodván attól, más vélemények formálódtak a

tanítómesterséggel foglalkozók felől. Nagy Sándor az apjánál is jobban szerette azt, a kitől a tudást kapta. Ma ellenben mindenki mást jobban szeretnek ezeknél. A katonákat, a birákat, a lelkeseket, a hivatalnokokat. A szeretetnek azt a módját értem, a mely nem a vállveregetésben, az üres dicsőségosztásban nyilatkozik meg, hanem azt a szeretetet, amelyért húst, lisztet, ruhát és lakást lehet venni. Hogy ezek a silány dolgok hogy férköznek a mi ideális hivatásunkhoz? Hiszen, ha a történelmet nem csupán szajkó módjára vágjátok be, hanem keresztül néztek az eseményein, magatok is úgy fogjátok látni, hogy ezen a világon minden a husért, a lisztért, az öltözésért és a lakásért történt, történik és fog történni. Királyok trónját e miatt forgatták föl, szazezrek emiatt pocsékolták a vérüket, s az a hon-szerelem, amelyről költőink oly ragyogóan zengnek, voltaképen ennek a négy dolognak vágyát és szeretetét jelenti.

S ebből a négyből a haza, ugylátszik, annak adja a legtöbbet, akire legjobban van szüksége. A katonának — s ettől lefelé. A kulturának még csak jobbágybér jut. Hiába mondta Nagy Sándor egyik hadvezér-utóda, Bismarck, hogy a sedani csatát a porosz iskolamesterek nyerték meg. A jelenkor a csatákat páncélos hajókkal, Parseval-léghajókkal akarja megnyerni s nem iskolamesterekkel. Azokra költ, a tanároktól pe-

dig hazafias buzgalommal vegyes türelmet kíván. Aldozzanak a kultúra oltárán — mondják s mintha azt is hozzátehetnék: elsőben azonban önmagukat áldozzák föl.

Vigasztaló azonban a tudománynak ilyen lebecsülésében, hogy csak a pénzbeli értékelésénél gondolkodnak így. Egyebekben azonban fontosnak tartják a tanári munkát, elanynyira, hogy az eddiginél többet követelnek belőle. Hetenként tizenhét óra helyett huszat, harminc évi robotolás helyett harmincötöt. Olyan tromf ez, mint a minót csak Bremms ur követett el, amikor a kardját a mérleg serpenyőjébe dobta. Mikor a tanárok bizonyítgatják, hogy a munkájuk rossz, igazságtalanul van megfizetve, a kormány ezzel billenti le a mérleget: dehogy, még keveset is dolgoznak ezért a fizetésért! Keveset? Rőffel mérve, lehet, hogy kevés az. Hanem eddig, a valóságban, nagyon csekély számú tanár halt meg a tunya és kényelmes emberek boldog betegségében, a gutaütésben. Bizonyosan többet fogyaszt az a tizenhét óra az agyvelőből, az ideg-fonalakból, az életből, mint másnál a harminchat, a negyvennyolc.

De tegyük fel, hogy kevés. Macedoniától — Macedoniát mondtam? Magyarországot kellett volna mondanom, — kissé távolabb, Krisztus után 1910-ben, egy uralkodó és egy hadvezér, aki sokban emlékeztet Nagy Sándorra: a poroszok Második Vilmosa nagy összegű alapítványt, a

A szinpadai öltözködés művészete.

Irta: G. Miklósy Ilona.

Csodálatos, hogy manapság, mikor egy-egy szinpadai csillag többet költ évenként a toalettjére, mint a monakói fejedelem a hadseregére, olyan kevesen vannak, akik igazán jól öltözködnek. Mert a szinpadra való ruházkodás valami más, mint kikeresése a leghetetlenebb formájú üst- vagy csöbörkalapnak, a szabad mozgást mindenképen gátló szűk szoknyának, vagy — ha a divat úgy kívánja — a krinolinszerű, bő, ráncos aljnak. Igazán jóízű ember sohasem fog magából maskarát csinálni, bárhol eldírja azt a divat. Komoly, mély érzelmekre képes, forró szívvvel ellátott asszony sohasem fog még az életben sem madár-íjesztőnek öltözködni, még a legutolsó divat kedvéért sem. Annál kevésbé teheti meg ezt a színésznő a szinpadon. És sajnos, mégis megteszik. Még a legjava is sohasem kérdik, hogy illeni fog-e ez a lehetetlen hajviselet, szörnyefog kalap a szerep jelleméhez, a helyzet tragikus és komoly voltához: viselik, mert — divat.

Még Márkus Emiliával is, ezzel a tökéletesen szép és igazán jó ízléssel öltözködő művész-asszonnyal is megtörtént, hogy a „Találkozás” leg-

utóbbi előadásán egyik határos jelenetét úgy játszotta végig, hogy a nagy kalaptól meg a nyakába vetett boájától egy ujnyi se látszott a szép arcából.

Már pedig ha színházba megyek, a világ valamennyi divatos „szakajtójáért” oda nem adom a Márkus Emília szép szemének egyetlen rebbenését sem. Nem különösen akkor, midőn „szükségem” is van azokra a szemrebbenésekre, hogy meg tudjam érteni a szinpadon lezajló tragédiát és a hősnő lelki indulatait. A negyedik felvonás végjelenetében még az a baleset is érte, hogy a legszebb szerelmes ölelés közben a rengeteg prémes knosma leesett szőke fejéről és nagyot koppauva torult el a szinpadon, alig hallható, de elég élénk derűtséget kelteve. Annál is inkább, mert szegény Odry, a szerelmes jelenet izgalmaiban, alig tudta fölzedni a földről.

Milyen gyötrelmes aztán egy ilyen jelentéktelen és mégis roppant zavaróan ható incidens a szinpadon! Valósággal megbénítja a szereplőt. És a mai szinpadai ruházkodás mellett, mely göresösen ragaszkodik az egyedüli üdvözítő divathoz, lépten-nyomon találkozik az ember ilyen balesettel. Például most „divat” a rövid ruha. Egyik kitűnő ízléssel rendelkező bájos művésznőnk leg-

ujabb szerepében „uszályos” ruhájának elejét olyan rövidre szabatta, hogy mikor leül a szűk köntöben, parányi fekete selyembarisnyás lábcskáiból sokkal többet mutat, semhogy az a szerepében ábrázolt komoly jellemnek kárára ne válék. Ha Osztrigás Mici mutat kelleténél többet a lábából, az szomorú a szinpad méltóságára nézve, de mégis helyén való, mert a szerep alakítása megkívánja ezt a jellegzetes látványosságot, de a komoly szerelmi tragédia hősnőjénél nem kíváratos.

Talán ki fognak nevetni az öltözködés művésznő, ha kimondom, hogy én a leghelyesebb szinpadai ruházkodást Duse Eleonorán láttam.

Pedig világszerte híres, hogy nem sokat tördök a toalettjeivel. Valószínű, hogy a divat szempontjából nem sokat. Bizonyos, hogy soha se lesz szegénykének se malomkerék szélességű, se minaret magasságu süvege. És nem fog Dumas szerint „esernyő vagy léggömb alakjára öltözködni.” De minden darab, amit fölvesz magára, ilik a helyzethez és a hősnő jelleméhez.

Rejane asszony az ő héborítos, különös francia asszonyait ám ruházza föl a legujabb divat minden különös furcsaságával, de már igen megdöbentett, mikor az Illustration mellékletét lapozva láttam, hogy Beulemans Suzanne francia

milliók garmadáját rakja le, hogy annak révén az igazi tudósok ne legyenek kénytelenek a kenyérkereset gondjaival foglalkozni, hanem a kutatásnak, a bölcselésnek, a tudomány kibővítésének éljenek. Ki tudja, hány meg hány fölfedezésnek állotta útját, hogy akinek tehetsége módot adott volna valamely új tétel, új igazság megállapítására, nem tudott ehhez időt és nyugalmat szerezni, mert iskolai dolgozatokat kellett kijavítani, vagy pedig javító vizsgálatokat tartani. S látjátok, nálunk azt mondják: én azt a két órát, a mely alatt a tanár a tudománnyal, a kutatással foglalkozik, nem adom arra; nekem arra kell az a két óra, hogy minden iskolában egygyel kevesebb legyen a tanár!

Bizonyára szabály ellen való, fiuk, hogy az előadás-órán a magam dolgairól beszélek nektek. Mire való nektek tudni, hogy a státus-rendezés olyan, mint a szívárvány Vörösmarty költeményében? Az egyik oldala a mindenkori miniszter ígérete, a másik oldala a valóság. És mi, a naiv tanárok, azt hisszük, hogy valaha átjutunk a hid másik oldalához. De van ennek még egy történelmi vonatkozása. Mond meg nekem Blau, mi oka lehetett IV. Henriknek arra a mondásra, hogy: azt akarom, hogy minden franciának vasárnap egy csirke rotyogjon a fazékjában? Nos, bizonyára ez: egy olyan országra, amelyben minden lakos a jólétnek ilyen fokára jut, méltón lehet hű és büszke a király. Látjátok: egy olyan országban, ahol a tanároknak, a kultúra terjesztőinek, a szellemi hadsereg tisztjeinek hus se jut az asztalára, ahol a lakásából léptenyomon kistájerolják, a szabójának kénytelen adós maradni, a gyerekeinek nem tud új cipőt venni, az osztályzó notesze váltólejárattal teli, ahol a tanítványai is a szűkölködést olvassák le róla: egy olyan országban nem lehet nagy dicsőség se királynak, se kultuszminiszternek, de talán gimnázistának se lenni. +

személyesítője pióca szűk, bokán felül érő rövid szoknyában, boglyas, loknis frizurában személyesíti az okos belga leánykát. Nem láttam a magyar Suzannét, de bizonyos, hogy jó ízlése megóvja az ilyen helytelen ferdeségtől.

Pedig olyan egyszerű lenne mindig eltalálni a helyes utat. Mintán minden művésznőnek az az álma, hogy amennyire lehetséges, természetesen játsszék a színpadon, éppen úgy kellene természetességre törekedni a ruházkozásban is. Akkor nem esnék meg, mint a legutolsó Vasgyáros előadásán, hogy az éjféli esküvőhöz a bájos hölgykoszoru egyik része virágot tűzött a hajába, a másik rész löversenykalapban jelent meg. Claire személyesítője pedig az első felvonásban, nyáron, falun, hosszú uszályos csipkeruhában, loknis frizurában és nagy kék selyemsálban imbolygott a színen. Valósággal Oféliának festett. Pedig ezt az amugy is elavult darabot csak tökéletesen modern színjátszás és öltözködés teheti úgy, ahogy élvezhetővé. Érdekes, hogy éppen ez a fiatal művész nő másik darabban, mikor egy isig-vérig modern angol ladyt személyesített, meglepett szerepe jelleméhez tökéletesen illő helyes öltözködésével. Milyen másképp festett volna most is, szép alakján lágy, puha hófehér szoknyával, egyszerű bluzban

Bizalmas felvilágosítások.

— A delegáció hadügyi albizottságának ülése. —

Távirati tudósítás.

Arad, október 24.

A közös ügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottság ma délelőtt 10 órakor Zichy Ágost gróf elnöklésével ülést tartott, amelyen a közös miniszteriumok részéről Schönnaich báró hadügyminiszter, Montecuccoli tengerészeti parancsnok és a szakelődök, a magyar kormány részéről pedig Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök és Hazai Samu honvédelmi miniszter vettek részt.

Mindenekelőtt Windischgrätz Lajos herceg terjesztette elő az elhelyezési szűkebb albizottság jelentését.

Apponyi Albert gróf, Miklós Ödön, Bakonyi Samu, Tallián Béla és mások kérdéseket intéztek a hadvezetőséghez az egyes részletek felől, amelyekre a szakelődök szolgáltak felvilágosítással.

Az albizottság a jelentést tudomásul vette és a határozatot megújította.

Hoffmann altábornagy, osztályfőnök, bizalmas jellegű felvilágosításokat adott.

Ezután Solymosy Ödön társ előterjeszti az élelmezési albizottság jelentését. A jelentés többek között kiemeli, hogy a termelőktől közvetlenül beszerzett egyes élelmi cikkeknél már az 58 %-ot is elérték és a hadügyminiszter mindenképp azon van, hogy az egyes cikkeknek a termelőktől való beszerzését mindinkább fejlessze. Utal különösen arra, hogy a természetben való élelmezésnél a rossz termés következtében beállott áremelkedések okozták a jelenlegi többleteket. Végül elfogadásra ajánlja a 117,689,968 K.-ban kért összes szükségletet, a mely összeg az 1908. évi 112,598,694 K. kiadással szemben 5,091,375. K. emelkedést mutat. Miután a múlt évi határozatok megújítását ajánlja, kéri az albizottságtól részletes jelentésnek tudomásul vételét.

Miklós Ödön rámutat arra, hogy a költségelirányzat régi, elavult rendszeren alapszik, t. i. tíz évi átlagszámításon, a mely ma már a főforgó körülményeknek és viszonyoknak nem felel meg. Ezért fölkéri a hadügyminisztert, hogy a jövőre realisabb alapon állapítsa meg az elirányzatot és igyekezzék a hadügyi vezetőség a piaci árakhoz jobban alkalmazkodó költségvetést összeállítani, a mely azután ért-

és az ügyeskező komorna kezével oszart sima kontyban és nem a színházi frizérnő által kegyetlenül loknijára szorított fűrtökkel.

Bizonyos vagyok benne, hogy „azután“ már ő is tudatára ébredt, hogy helytelenül öltözött és nagyon rosszul érezhette magát. De ezt mindig „előre“ kell megérezni; abban rejlik az egész művészet.

De vigasztalódjék, még a „nagy Sarah“-val is megtörtént, hogy Guthier Margitot hosszasan lobogó csipke-köpenyben játszotta a harmadik felvonásban. Kíváncsi vagyok, hogy illett hozzá, midőn „fején a nagy szalmakalappal“ osónakba ült Armanddal ez alkalmatlan fejedelmi toalettnben, mely éppen nem mutatta, hogy nagyon megkedvelte önzetlen szerelme óta, az — egyszerű öltözködést. A negyedik felvonásban meg olyan nagy rezgő fekete pillangót tűzött a fehér ruhájára, hogy valószínűleg lebilincselte a nézők figyelmét és kegyetlenül kaparta szegény Armand orrát, mikor Margitot erőszakos szenvedelemmel kebléhez ölelte.

Ezek talán mind kicsinyes dolgok, de a színpadi hatás dolga is apró porszemek sorsától függ. Vajjon a szemünkbe vagy torkunkra szállnak-e: könyvet facsarva vagy kacagásra ingerelve.

Blaháné, bármilyen óriási, egyetlen és felül-

hetőbbé tenné a mutatkozó különbséget, t. i. azt, hogy évről-évre a zárszámadási deficit mindig 10–14 millió koronáig emelkedő különbözetet tüntet fel.

Ezután Kossuth Ferencnek a huszonkétvek felhasználási módját illető kérdéseire

Hoffmann Hugó altábornagy osztályfőnök, Schönnaich hadügyminiszter, majd pedig Okrugio osztályfőnök megadják a szükséges beható felvilágosításokat.

Hegedüs Loránt előadó előterjesztése alapján a hadügyminiszter többi előterjesztéseit tárgyalta, köztük a 180 milliós egyszeri rendkívüli szükségletre vonatkozót. Az előadó tételre kiterjedő részletességgel felvilágosítást adott.

Hozzászóltak Miklós Ödön, Kossuth Ferenc és Bakonyi Samu.

Schönnaich báró hadügyminiszter és Okrugio osztályfőnök az egyes felszólalásokra felvilágosításokat nyújtottak.

Az elnök ezután a bizottság nevében köszönetet mondott a hadügyminiszternek azért a szíves előzékenységeért, hogy a bizottság tagjainak kérdéseire kimerítő alapos felvilágosításokat adott.

Miklós Ödön indítványára a bizottság köszönetet mondott az elnöknek, hogy a tárgyalást mindvégig tapintattal vezette s köszönetet mondott Hegedüs Loránt előadónak a kimerítő jelentésért.

A magyar delegáció holnaptól kezdve november negyedikéig nem tart ülést. November ötödikén délelőtt tíz órakor a pénzügyi albizottság, hetedikén pedig az egyesült négyes albizottság tart ülést. Azután fognak következni a plenáris ülések.

SPORT.

+ Ifjúsági sportverseny. Az aradi kir. főgimnázium, állami tanítóképző és kereskedelmi iskola tanuló ifjúsága 1910. évi október hó 26-án (szerdán) d. u. 3/3 órakor az aradi atlétikai klub sporttelepén ifjúsági atlétikai versenyt és középiskolai football bajnokságot rendez.

+ Bajnoki labdarúgó mérkőzés. Vasárnap délután tartotta bajnoki mérkőzését az A. A. K. a Waggongyáriakkal, kiket 15:0 arányban győzött le és ezzel a bajnokság élére került. A mérkőzés a Waggongyáriak térfelén folyt le, a Waggongyár alig került át az A. A. K. mezőnyére. A Waggongyáriak legjobb embere

mulhatatlan művész, soha se lett volna Blaháné, ha nem viseli ugy a kis babos rokokóját, csipkés ingvállait, pipi-kendőit, apró ráncos csizmáit.

Cécile Sorel, a franciák Márkus Emmája, az elmúlt év egyik meleg juliusi napján Raymondot játszotta az „Alfonz úr“-ban. Játszotta pedig fekete, lágy gyapjú szövetben, nyakán és kezéljén egy kis fehér csipkével, aranyos haja sima tükörben föltűzve finom fejére. Hízem, hogy jól szellőztetik Molière házáat, de mégis julius volt és sajnáltam a szép asszonyt a meleg fekete köntösért. De méltányoltam művészi ízlését. A komoly, bánatos, szenvedő Raymondhoz ugy illett azon a sugár, karcsu termeten — a lágy, szomorú-szerű szövet!

A színpadi öltözködés művészete, mint minden igazi művészet, nagyon egyszerű törvényen alapszik: Gondolkozni kell fölötte. Azt mondják: „Megnézem a barátodat s megmondom — ki vagy.“ Miért nem mondják: „Megnézem a ruhádat, meg a kalapodat és megmondom — ki vagy.“

Ha a művésznők „igazán“ megnézik a szerepüket és igazán gondolkoznak, soha sem fognak kokottoknak öltözni, ha hercegnőket játéznak. És viszont hercegnőknek, ha — félvilági hölgyeket ábrázolnak.

a kapus volt, aki sok veszélyes lövést tett ártalmatlanná. Az A. A. K. esztársorának jobb oldala vezette a támadásokat, de a többiek is kivették részüket a győzelemből.

Kikötött a Parseval Budapesten.

(Két napos ut ezer méter magasságban.)

Távirati tudósítás.

Arad, október 24.

Három nap óta lázas izgalommal várta egész Budapest, hogy a rákosi gyakorlótér felett megjelenjék a légi csoda, a Parseval-rendszerű osztrák-magyar katonai léghajó. Pénteken pattant ki tudvalevőleg a szenzációs esemény híre, hogy a Parsevalla, amely kisebb utakat pompás sikerrel oldott meg eddig, nagy és döntő jelentőségű feladatot szándékozik megoldani a hadvezetőség. Fischamendől Budapestig, ez olyan ut, amely a léghajó használhatóságának döntő bizonyítéka lehet.

Pénteken és szombaton a kedvezőtlen idő miatt maradt el a Parseval felszállása. Vasárnap reggel aztán, amint egy bécsi távirat jelentette, a Parseval elindult Fischamendből Budapestre. Az elindulás simán történt, de a katonai léghajó ma délutánig kénytelen volt Győrött leereezkedni. Ma délután egy órakor újra felszállt és hat órai utazás után este hét órakor simán és teljes épségben kikötött a végcélnál. A hatalmas léghajó megérkezéséről a következőket jelelti fővárosi tudósítónk:

A felszállás.

Bécs. A közös hadsereg Parseval léghajója vasárnap reggel kilenc óra tizenöt perckor elindult Budapest felé. A felszállásnál több katonai léghajóstiszt volt jelen. A gondolában Kutschera Richárd ezredes, vezérkari igazgatósági főnök, Berleps Ferenccs báró és Mansbarth Ferenccs főhadnagyok ültek.

A szél nyugatról fúj, alig négy méter másodpercenként. A motor megindul, Kutschera kiadja a parancsot:

— Los!

A következő percben a hatalmas, sárga, hosszú szivaralakú léghajó a levegőben van. Kelet felé veszi útját és csakhamar eltűnik Fischamend felett.

Fischamendről Győrig.

Bécs. A léghajó eleinte kedvező széllel szállt Bruck felé. A szél azonban lassankint irányt változtatott. Keletől mindinkább elfordult és nyugati irányt kezdett venni. A léghajó útja egyre bizonytalanabbá vált, a tisztek próbálták a léghajót a magasba emelni, hátha ott kedvezőbb irányu a szél. A kísérlet azonban eredménytelen volt. Zurány felett elérte a léghajó útjának legnagyobb magasságát, 700 métert, de a szélirány ebben a magasságban is kedvezőtlen volt. A tisztek ekkor már látták, hogy az utat nem lehet egyfolytában megtenni Budapestig. A léghajóba csak annyi benzint vettek fel, a mennyi egy négyórás uthoz elegendő.

Fél egykor érkezett el a Parseval Győr határába. Itt már eldöntötték, hogy a hajó Győrött le fog szállni. Már Győrben tartózkodott Hoffory százados, a kit óvatosságból küldtek el Bécsből Győrbe, hogy ha esetleg a léghajó ott száll, a százados már Győrben legyen. Tizenkét óra 50 perckor kötött ki a léghajó a győri katonai gyakorlótéren, a kórház mellett. A leszállás simán és minden baj nélkül történt. Kutschera ezredes, mikor leszállt a léghajóból, így szólt:]

— Nagyon rossz időnk volt, igen erős, löketes ellen szelet kaptunk. Különbösen a benzi-

nünk sem volt elegendő, hogy az utat egyfolytában megtehessek Budapest felé.

A leszállásnál megjelentek a győri tisztek és kívülük nébány ezerre menő kíváncsi közönség.

A rákosi gyakorlótéren.

A budapesti térparancsnokság délelőtt tíz órakor kapta a távirati értesítést, hogy a Parseval utban van Budapest felé. Nyomban értesítették annak az utász századnak parancsnokát, aki két nap óta állatdó őrséget tart katonáival a rákosi gyakorlótéren. Az elindulás híre gyorsan elterjedt a fővárosban is és a déli órákban hatalmas tömegekben özönlöttek az emberek a Rákossra, hogy a léghajó megérkezésének tanúi lehessenek.

A déli óráktól kezdve lázas izgatottságban teltek el a percek. A katonák a zárt kordonon belül fűszes baptyákban állottak és a parancsnokló tisztek tábori látszóveken figyelték a levegőt.

Lassan, nehézkesen multak a negyed órák, az órák, de a Parsevalnak még hirsamva sem volt.

Négy óra tájban, amikor a katonai körök izgatottsága már tetőpontra hágott, a térparancsnokság telefonon kérdést intézett a bécsi léghajó-osztályhoz, hogy kaptak-e hírt a Parseval utjáról. A válasz lakonikusan rövid volt:

— Ide nem érkezett semmiféle jelentés.

Egész délután, egész este tartott ez a lázas várakozás. Amikor sötétedni kezdett, a rákosi gyakorlótér lassankint elnéptelenedett, csak az utászok állottak még őrhelyükön és várakoztak ideges türelmetlenséggel.

Ezalatt az ország minden részéből érkeztek katonai táviratok a térparancsnokságra, amelyek a léghajó megérkezésének körülményeit tudakolták.

Végre éjfél lett és a térparancsnokságon belátták, hogy a további várakozásnak nem lenne célja. Ezért félegy óra tájban a rákosi gyakorlótérről bevonták a katonai őrszemeket és ettől kezdve mindössze két-három rendőr teljesítette az őrszolgálatot.

Semmi hír.

Kávéházakban, vendéglőkben a Parseval titokzatos útja volt az egyetlen téma vasárnap este. Az emberi fantázia titokzatos meseket sző, tág tere nyílik a különféle kombinációknak, pedig mindössze csak az az egy bizonyos, hogy a Parsevalról kora hajnalig semmi hír sem érkezett Budapestre.

Az Aradi Közlöny fővárosi munkatársa a kora hajnali órákban felkereste a térparancsnokság ügyeletis tisztjét, aki a következőket mondotta:

— Előttünk is rejtély, hogy mi történhetett a Parsevalla. Mifélig minden negyedóránként kérdést intéztünk Bécsbe és az utolsó nagyobb katonai állomásokhoz, hogy kaptak-e valami értesítést. A felelet mindig negatív volt. Most már nem marad más hátra, minthogy türelmesen bevárjuk a reggelt, amely bizonyára megfejt mindent. Én azt hiszem, hogy a léghajó utközben valahol baleset nélkül leszállt.

Felszállás Győrött.

Győr. Ma kora hajnalban kimentek a tisztek a katonai gyakorlótérre. Ugy volt tervezve, hogy a léghajó kedvező idő esetén reggel 6 órakor elindul Győrbe. Megmérték a szelet, az eredmény kedvező volt. A tisztek azonban táviratoztak a bécsi meteorológiai intézetnek és onnan időprognózist kértek. Csakhamar megérkezett a válasz: Emelkedő barométer, szél állandó, sebessége másodpercenként 1—2 méter.

E kis szél dacára a tisztek nem mertek felszállni. Elhalasztották az indulást reggel fél kilencre, de a szelet ekkor sem találták elég kedvezőnek és kijelentették, hogy csak fél tizenegykor fognak indulni.

A Parseval mindaddig nem indulhatott, mert a szélmérők a magában erős szelet mutatnak. Kutschera ezredes így nyilatkozott:

— Lehet, hogy még ma déiben indulunk, vagy talán a délután folyamán, de ha a szél nem lesz kedvezőbb, akkor csak holnap szállunk fel. Az is lehetséges, hogy előbb leszállunk Komáromban és onnan megyünk tovább Budapestra.

Győr. A Parseval elindulása délelőtt féltizenegy órára volt kitűzve, mivel azonban az élénk szél erre az időre sa csökkent, az indulást ismét elhalasztották. A léghajósok azonban állandóan készenletben voltak, hogy bármely percben elindulhassanak. Déli fél egy órakor a szél csillapodni kezdett, s pontban egy órakor a léghajó elindult. Mindjárt az elindulás után háromszáz méterre emelkedett a léghajó, a Duna mentén haladt, s hamarosan eltűnt a nézők szemel elől.

Komárom. Fél három óráig a Parseval még nem érkezett meg. Az Ujvárosban óriási tömeg várta a léghajót, mert az általános vélemény az, hogy a léghajó Komáromban le fog szállni, s csak holnap folytatja útját Budapest felé.

Győrött Budapestig.

Budapest. A Parseval katonai léghajó pontban egy órakor indult el Győről. A léghajó, dacára az eléggé nagy ellenszélnek, csakéyebb eltérésekkel betartotta az előre meghatározott irányt Győről a rákosi gyakorlótérig.

A léghajó közvetlen Komárom felett haladt el, míg Tatától északnyugati irányban repült. Azután a budai hegyek felé fordult, s a Rózsadomb, a Duna és a Lipótváros felett áthaladva, megérkezett a gyakorlótérre.

Budapesten este hat óra tájban vették észre a léghajót, amikor a budai hegyek felett feltűnt. Csakéy gyorsasággal közeledett és már sötétedni is kezdett, azért csak nehezen volt feifedezhető. Rákossra a Parseval este hét órakor érkezett meg. A gyakorlótéren a léghajót csak kevés ember, főleg budapesti autómobiltulajdonosok várták. A budapesti léghajós osztály által kirendelt legénység ugyancsak azt hitte, hogy a léghajó Komáromban leszáll és holnap folytatja útját, azért eltávozott a gyakorlótérről.

A leszállás.

Mikor a léghajó Rákoss felett megjelent, a közeli tűzérkaszárnnyából egy szakasz futólépésben ment ki a helyszínére. Máglyát gyújtottak a repülőtér közepén, hogy a legújósok tájékozhassák megukat.

Az alig ötven méter magasságban haladó léghajóból kidobták a kötelet, ami azonban egy kis erdőben esett le, amely a kőbányai pályaudvar közelében van, úgy, hogy a ballont nem lehetett leborgonyozni.

A ballon erre kisebb manővert csinált, hogy a leszállást újból megkísérlje. A kőbányai pályaudvarról félkörben visszakanyarodott a Keleti pályaudvarig, majd ismét a rákosi repülőtér fölé tért vissza. Berleps főhadnagy a léghajót az égő máglya felé irányozta, a motor működését beszüntette, a szelepeket kinyitotta és a ballon szépen lassan ereszkedett lefelé. A köteleket kidobták a kosárból és a tűzerek a léghajót azonnal a földhöz érőítették. Hét óra negyven perckor a léghajó lehanyatlott a földre.

A Parseval utasai.

A léghajó utjáról Mansbarth főhadnagy nagyon elismerőleg nyilatkozott. Dacára a nagy ellenszélnek, amilyennek a léghajó még nem volt kitéve, körülbelül nyolc méter sebességgel haladtak, átlag négyszáz méter magasságban. A legalsóbb hőfok, amit tapasztaltak, két fok volt a nulla alatt.

Az idő a szél dacára rendkívül kedvező

volt, mert a léghajósok a katonai térképek segítségével kitűnően tájékozhatták magukat. A leszállás is rendkívül sima volt. Nem telt bele öt perc és az utasok már biztos talajon voltak.

Hussory kapitány, aki a győri felszálláshoz jött Bécsből és aki a budapesti leszállást is figyelte, este 9 órakor visszautazott Bécsbe. A léghajón érkezett tisztek holnap még Budapesten maradnak és reggel gyakorlatokat fognak végezni a léghajóval a főváros felett.

AZ ARADI messzelovagló verseny.

— Országos sportesemény. — Első:
Thomka Zoltán aradi százados. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 24.

Ma ment végbe az az izgalmas sportesemény, amelyre hónapok óta készülnek a közs hadsereg legkiválóbb lovasai. Ma folyt le Aradon és a vármegyében az 56 kilométeres messzelovagló verseny, amelyről ugyan az Aradi Versenyegylet elnöke, a gondos munkát végző Károlyi Gyula gróf is eleinte azt hitte, hogy ötven kilométeres lesz, a pontosabb utánamérések azonban megmutatták, hogy Aradtól Fakertre, Zimándujfaluba, Kisvarjasra, s innen Aradra az ut 56 kilométer. De maga az ut különben is olyan fárasztó, olyan kimerítő, hogy a legtöbb lovas, meg a ló felholtra esigázottan került ki a versenyből. Amennyire az első jelentésekből megállapítható, három ló már is kimult, hat pedig hasznavehetetlenné vált. Akik a versenypályán hallották ezt, állatkinzáról beszéltek, amire egy kiváló lószakértő ezt felelte:

— Ugyan kérem, ez laikus beszéd. Mi számítottunk arra, hogy néhány ló el fog hullani, mert vannak, akik tréning nélkül mentek ennek a nagyon fárasztó küzdelemnek. Én még több ló elpusztulására számítottam.

Ez lehet okos beszéd a szakavatottak előtt, ámde a laikus nagy nézőközönséget nem tudtak meggyőzni arról, hogy ez a verseny nem tartozott a legkiválóbb passziók közé azoknak, akik aktív részt vettek benne.

Nekünk aradiaknak örvendetes eredménnyel végződött ez a szokatlan verseny. Ugyanis a legnagyobb rekordot Thomka Zoltán, az aradi 3. honvédszázados fiatal századosa érte el a saját lován. Az 56 kilométernyi utat egy óra 53 perc 3 másodperc alatt futotta be. Ő maga és a lóva nem volt túlságosan fáradt. Készenre örvendetes ez a rekord, mert amellett, hogy az aradi helyőrség egyik legszimpatikusabb tisztje viszi el a pálmát, de még a honvédlóvasságnak is dicsőséget szerez vele.

Az izgalmas versenynek állandóan nagy publikuma volt. Dél előtt csak az intelligencia soraiból keresték fel a pályát, de délután már a tér környéke feketéllett a kíváncsiak tömegétől, mert a városban lassankint híre terjedt, hogy a háromnapos lóverseny közül a mai a legnagyobb, legedekesebb, bárha totalizátor nélkül mely is végbe.

A messzelovagló versenyről szóló részletes tudósításunk itt következik:

Az indulások.

Fél nyolc óra tájban még teljesen kihalt a versenytér. Az indulási oldal háttérében ugyan már vígan füstöl a hevényszett konyha kámenye, de sem versenyző, sem közönség nem igen mutatkozik. Persa Péter, a versenyegylet agilis titkára az első a kihalt pályán és szinte örül, hogy nincs, aki bá orgássa, ennyi a teendője. Mert mikorra Dániel Endre körülbelül két óra tájban, még a napot is megkorrigálva,

konstatálja, hogy pont nyolc óra, akkorra Persát már annyi ember ostromolja kérdésekkel, hogy legszívesebben ő maga állana starthoz és száguldana a buzsáki pusztá felé.

Mert rettentően izgatott mindenki. A mázsálónál Biró Albert és Tauffart tűzifőhadnagy szorgoskodnak, hogy hely könnyű lovasokat ólom darabokkal egészítsék ki hetvenöt kilogramra. Fontos és pontos munkát kell végezniük. Akár csak a patikában, oly hajszálnyira rigorozusan mérlegelik a súlyt. Mint a szabóvasaló, olyan a formája az ólom nehezéknek, melylyel a versenyző nyergét kitömik. Addig raktározzák balé a félkilós darabokat, míg a hetvenöt kilót eléri. Nem ajándékoznak neki egy grammot sem. A ki tullepi a megengedett súlyhatárt, az az ő baja. Nem írják a javára.

Míg az első starthoz állók a mázsálóban készülődnek, megérkezik a verseny intéző sége is. Urbán Iván főispán, Károlyi Gyula gróf elnök, Bréda Viktor gróf, Frébeisz Miklós, Jekly vezérkari őrnagy, Urbán Péter és még sokan az aradi előkelő társaságból. Pont nyolc órakor érkezett Kirchbach altábornagy, Matich vezérőrnagy és Worafka ezredes. Mire Puszt százados, az első induló a starthoz áll, már a helyőrség tisztikarából is igen sokan jelentek meg.

Puszt századosot szólította elsőnek a starthoz Urbán Iván, aki az izgalmas versenyre indulókat utnak bocsátotta. Utána még hetvenhárman indultak a starttól. Mindkét karján és a hátán számmal ellátott lovas odaállott az intézőség páholya elé és Urbán a másodperceket mutató óráról leste az indulás minutumát. Pont nyolc órakor írtett a kezében tartott vörös zászlóval.

— Start! — hangzott a jelszó és Puszt kapitány erős galoppban neki ugrott a vörös zászlóval megjelölt utnak. Izgatott volt a ló és lovas, mindkettő észre, hogy kemény munka vár rá. Néhány pillanat és már a második szám áll a start helyre. Norman dragonyos főhadnagy, majd utána Kuliffay hadnagy fehér vászon zubbonyban, Kocsis hadnagy dalmányban és szalon nadrágban, Fanta százados, aki tréfálódik az őt körülvevő urakkal; jelzi, hogy jó előre gondoskodott automobilról, mely őt várja a Purgly-tanyánál és ha lóva letörik, úgy elvágat, hogy soha sem látják többé. A szabótörök bíráló szeme az elugratást kíséri figyelemmel. Kirchbach altábornagy minden egyes lovat alapos vizsgálat alá vet. Minden öt percben indul egy lovas s mennek Fakertre, Zimándujfalura, Kisvarjasra, onnét pedig haza Aradra. Tizedikül vágat el az első aradi versenyző, Brunhuber hadnagy. Majd Lubienzky báró ül lóra és mikor Urbán Péter figyelmezteti, hogy még tíz másodperc van az indulás előtt, figmatikusán cigarettára gyújt. Ekkor már fél tíz óra, és Worafka ezredes Ébert kapitánnyal vitakoznak, vajjon az első induló mikor érkezik vissza.

— Ha a szabályokat betartják, akkor tíz óra két perckor itt kell lennie — mondja a kapitány.

— A szabályok! — feleli az ezredes. A teoria igen szép, csak az a baj, hogy halomra dönti a praxeis.

Nehezen áll a starthoz a esáktornyai győztes, Vomacka főhadnagy. A lóva nehezen „adja be a derekát” és sokáig kell jártatni, míg kezes lesz a nemes állat. Utána Sibrik vágat el, nemsokára Folis főhadnagy, akitől oly sokat vártak.

Tíz óra harmincöt perckor láthatóvá lesz a téglásgéző telepen az első beérkező.

Akik megérkeztek s akik elmaradtak.

A legelső, aki beérkezett, a fiatal de derecsedő fejű Kuliffay Andor huszárhadnagy volt. Ő nyolc óra tíz perckor indult el a nehéz utra és tíz óra 30 perckor tűnt föl fehér blúza a horizonton.

Amint jobban közeledett, a jó távosövekkel ellátott urak szonnal fölismerték:

— Pompásan jön a Kati néni!

— Olyan, mintha csak a város határából került volna elő, úgy trappol.

És csakugyan... A lován alig látszik meg, hogy ötvenhat kilométert ment galoppban. Amint az első öt, egy buszár altiszt elkiáltja a versenyző hadnagy indulási számát:

— Jön a három! — akkor eget verő éljen hangzik körülötte.

A hadnagy lekapja sapkáját, nem törődve azzal, hogy ez „forschrift” ellenes és ugy kösöngeti az üdvözlést. Az arcára lecsorog homlokáról a nehéz verejték. De nem baj! A fiu pekesen ugrik le a nyeregből és odafut a mázsálóhoz: hadd győződjön meg róla, hogy nem hanyta el magától a nehezéket.

Boldogan néz körül és élvezi a dicsőséget.

— Hol vannak, akik előtted indultak? — tudakolják a bajtársak.

— Nem tudom. Az egyiket láttam. Kitudt a lóva.

Azután megnézik, mennyi idő alatt tette meg a nehéz utat.

— Két óra huszonhat perc alatt, — mondja és rögtön elkomorodik, mert érzi, hogy ez nem rekord.

Ugyanis mindenki sejtette, hogy aki az első díjat elviszi, annak még két óránál is kevesebb idő alatt kell befutni a pályát.

Kuliffay dicsősége nem volt maradandó. Hamarosan föltűnt a láthatáron egy fehér nadrágos tiszt, aki azonban nem űlt a lovon, hanem vezette a szegény állatot. Amint közelebb jutott, fölismerték: Brunhuber László, az aradi Brunhuber család „Laci fia.” Az egész család kint volt a gyepen, várták az örökké mosolygó kis hadnagyot. Brunhuber kevésbé volt fáradt a lovánál, mert a sántikáló, bukácsoló hű állatot még ő nógatta gyalogosan. Ugyanis azt nem tiltják a versenyszabályok, hogy a lovas le ne szálljon a lováról, csak az a fő, hogy azzal együtt érijen be oda, ahonnan kiindult. Az természetesen érvénytelenítő ok, ha a lóban már nincs pára.

De a Brunhuber lovában, a rejtalmas nevű „H. J.” ben akkor még volt élet. Azonban közeledvén a végoélhoz, alig lihegett már. Leszedték róla már a nyergét is s a lovasa előtte futott, hogy gyorsabb mozgásra ösztökélje. Alighogy beérkezett, ledült és úgy mutatta, hogy utolsó percet éli. Egy buzgó állatorvos azonnal injekciót adott neki, amivel meghosszabbította az életét.

A derék H. J. nem sokáig bírta: délre lecsukta a szemét. A gazdáját azonban ez nem busította el, mert nemsokára fölnyergelte másik hátasát, az Emléket és délután újabb versenyre indult vele, hogy megjavítsa a délelőtti eredményét. Igaz, hogy ez nem sikerült neki, mert hát félkettőkor indult el, de még délután félötör se érkezett be.

Valószínűleg megrekedt a vizesi csárdánál, ott ahol a tivaiv nagy rekordokat elért Wodianer Béla hadnagy Kamélia nevű lóva kiadta utolsó sóhaját. Wodianer, akitől ma sokat vártak, még fél tizenkettőkor elindult, de este se jött vissza. A lóva a vizesi csárdánál az utszélen kimult, ő maga pedig röstelt egyedül b jönni, hát inkább a csárdában várta be, amíg leszáll az est.

— Nem leszek egyedül, — gondolta magában a jókivű ifju — s nem is csudott benne, mert délután már *Perzel Olivér* főhadnagy, *Boronkay Károly*, *Édes Jenő* hadnagy, *Eszterházy Alajos* gróf s többen osatlakoztak hozzá — a felejtésben. Ezeknek a lovai ugyanis ki-dőlték s nem egy az árokban hagyta a fogát,

Amíg a vízesi csárdában azok az urak de-leltek, akik a verseny alkalmával nem jut-hattak ki a vizből, addig az aradi versenypályán vidáman izgalmas élet uralkodott. Szép hölgyek, fiatalok, aggok egyaránt feszült érdeklődéssel kísérték az érkezőket. *Felis* főhadnagy fiatal, szép szája felcsere izgatottságában egymás-után szivta el a cigarettákat. Végre megjött az ura, de nem sok öröme volt benne, mert olyan későn érkezett, hogy a győzők közé nem so-rozhatták.

Lessankint mind nagyobb lett a vendégek száma. A gummirádlisok, a szerény egyfo-gatuk és a pőfőgő autók szakadatlanul ontották magukból a közönséget. A katonai előkelősé-gek közül ott láttuk *Kirchabacher* altábornagyot Temesvárról, *Matic*, 7. lovasdandárparancsnokot Temesvárról, *Fekete Miklós* aradi vezérőrna-gyót, *Worafka* aradi 12. ezredbeli huszárezre-desét, *Téry* 3. honvédhuzsár alezredest Szegedről, *Lubienszky* honvédhuzsár alezredest, *Cserépy* 3. honvédhuzsár ezr. őrnagyot, *Jankó* Kossárd őrnagyot, *Zeidler* vezérkari alezredest Temer-várról s *Joanovits* Eduard es. k. 3. husz. ezr. őrnagyot.

A polgári élet kiválóságai közül ott lát-tuk: *Urbán Iván* főispánt, *Károlyi Gyula* gróf ny. főispánt, *Fábry Sándor* Acsev. vezérigaz-gatót és családját, *Solyomossy* Lajos báró orsz. képviselőt, *Varjassy* Lajos polgármestert, *Baross* Ferenc főszolgabíróat, *Peresz Gyula* dr. kórházi főorvost, *Friebeisz Miklós*t, *Bréda* Viktor grófot stb.

A tribün mellett hatalmas sátor volt, ahol ételleket, de inkább italokat szolgált föl a buzgó pincérhad. A friss levegő, a csipős szél pompás étvágyat csinált a nézőknek, akik azonban a legfinomabb falatot is ott hagyták, ha „érde-kesebb” érkezés híre jött.

Ilyen érdekesebb bevonulás volt az öreg *Lubienszky* alezredesté is; a hosszú sovány, osontos, ősz urat, aki még ma is fiatalos erő-vel ül a lovon, őszintén ünnepezték, amikor leugrott a lováról. A dereka azonban meg-érezte a nagy, fárasztó utat, mert kettő gör-nyedve ment az italossátorba frissítőt fo-gyasztni.

Azonban nemsokára újból megjelent a szí-nen, mert hallotta, hogy közeledik *Weszely Aurél* hadnagy. Ez ugyanis az alezredesté lován tette meg az utat és az öreg urat szörnyen érde-kelte az: hogyan jön be az ő lova. Mikor a hadnagy leszállott, rossz magyarsággal csakial-tott neki az alezredesté:

— Gyosan jegeld le! Gyosan!

Ugyanis félt, hogy a kiizzadt ló megfázik, ha sokáig úgy hagyják állni, ahogy bejött.

Az első és második szenzáció.

A legjobb, ugynevezett szenzáció *Sibrik* főhadnagy beérkezése volt. Ez a kitarító, szí-vós, kitűnő lovas, aki Aradon most két nap alatt öt díjat vitt el, a nehéz utat 1 óra 53 perc és 47 másodperc alatt tette meg.

— *Sibrik* győz — mondta mindenki és ő maga is hajlaudó volt elhinni ezt az örvende-tes hírt egészen egy óráig. Akkor váratlan ese-mény történt. Egy fehér zubbony jelent meg a boros messziségben. A fehér katonabluz egy aradi huszár századost takart, aki szélsebessé-gel vágatott befelé. A fűgő távosóvezők hamar fölismerték: *Thomka* Zoltán volt, aki fiatalo-

san, frissen robogott be leze'sőnek. Ő tudniil-lik 1 óra 53 perc alatt tette meg az utat és így merészen elébe vágott a győzhetetlennek hitt *Sibrik*nek. S iate leirhatalan örömet kel-tett ez a váratlan fordulat.

— Győzött a magyar huszár! — kiáltották a vidám hölgyek.

Ugy látszott, mintba a zsűri-páholyból rendezkedő *Friebeisz Miklós* is vigabban kiál-tozta volna ettől fogva:

— Kérem elmenni a pályáról, mert nem teherlik ró a, ha eltápos valamit a ló.

Nagy volt ugyan a t. logás, de azért a lovak senkit se tapostak el. Még azt a buzgó fotográfust se, aki pedig állandóan a lovak hátsó része felé irányította gépje fényes len-cesséjét.

Kis szenvedések.

A vidámságot a tisztok körében kissé mér-sékeltte egy valóban sajnálatos eset. *Kraut-haecker* Emil ménaskari főhadnagy esete. A piros pozsgás katonatiszt ugyanis hónapok óta trenirozta *Adieu* nevű lovát, s az pompás for-mában is volt. Mire induláshoz állott, olyan ideges, nyugtalan lett a ló, hogy mindjárt a legelső vörös zászlót elhibázta. Nem a bal-oldalon, hanem jobb felől hagyta el a piros lobogót. És ez diszkvalifikálta, pedig *Thomka* után harmadik lehetett volna.

A hazaérkezők közül nagyon soknak volt elpanaszolni valója. *Waldboth* főhadnagy bo-szusan mondta:

— Varjasnál elvesztettem az órámat és nem tudtam tájékozódni. Különbö-biztosan jól bejöttem volna.

Vomacka és több tiszt odaállt a zsűri pá-holy elé és úgy panaszták el sérelmüket:

— Kérem, ez még se helyes, hogy az el-lerőző állomásokon, különösen Z. mándujfalun és Varjason nem lát az ember tisztet. Pedig nekik meg kellene győződni, hogy helyesen érnék e oda s az ő engedélyük nélkül nekünk, versenyzőknek nem szabad tovább menni. Mi nagyon sok időt elvesztegettünk ott, míg egy-egy tiszt megjelent és igazoltattuk magunkat, hogy tovább meheszünk. Ezt kérem jegyző-könyvbe venni.

A zsűri megígérte, hogy megvizsgálja az ügyet. Ez azonban már nem segített semmit, mert ezen sz u'on nem lehettek az utolsókból — elsők.

Az eredmény.

— Akik díjat kapnak. —

Jóval elmult már öt óra, mire a verseny véget ért. A zsűri csak kedden délelőtti álla-pítja meg pontosan, hogy milyen sorrendben adja ki a díjakat. A hivatalos följegyzés után mi így állapítottuk meg a beérkezőket:

1. *Thomka* Zoltán 3. honvédhuzsár száza-dos — „*Giton*” (saját tulajdona) — 1 ó. 53 p. 3 mp.

2. *Sibrik* Sándor 7. honvédhuzsár főhad-nagy. — „*Kishamis*” (tulajdonos: *Makay* Gyula százados) — 1 ó. 58 p. 47 mp.

3. *Szabonits* György 12. császár és kir. huszár főhadnagy. — „*Casimir*” (tulajdonos: *Mate-kássy* Ferenc alezredesté) 2 ó. 5 mp.

4. *Filótas* Ferenc 9. honvédhuzsár százados — „*Dóra*” (tulajdonos: — *Bacsák* Pál) 2 ó. 1 p. 5 mp.

5. *Liposey* Márton 6. császár és kir. hu-szár főhadnagy — „*Góliát*” (kincstári tulaj-don) — 2 ó. 2 p.

6. *Fanta* Géza 7. császár és kir. huszár százados — „*Rab*” (tulajdonos: *Baich* Péter) — 2 ó. 3 p. 49 mp.

7. *Womacka* Leonidász 5. ulánus főhad-

nagy — „*Fedora*” (saját tulajdona) — 2 ó. 5 p. 26 mp.

8. *Schmitt* Pál 7. honvédhuzsár hadnagy — „*Celesztin*” (saját tulajdona) — 2 ó. 6 p. 26 mp.

9. *Sárocsy* László 2. honvédhuzsár száza-dos — „*Csengő*” (*Bankó* János tulajdona) — 2 ó. 8 p. 30 mp.

10. *Kubin* János 6. ulánus főhadnagy — „*Tartar*” (*Bankó* János tulajdona) — 2 ó. 9 p.

11. *Lovag* Vessel Leó 15. dragonyos hadnagy — „*Star*” (*Baselli* br. tulajdona) — 2 ó. 10 p. 13 mp.

12. *Ádám* Dezső 9. honvédhuzsár főhad-nagy — „*Derengő*” (tulajdonos: *Bacsák* Pál) — 2 ó. 10 p. 20 mp.

13. *Ketzán* Emil honvédhuzsár főhadnagy — „*Adony*” (kincstári tulajdon) — 2 ó. 11 p. 24 mp.

14. *Wimpfel* báró főhadnagy — „*Der Izé*” (tulajdonos: *László* Miklós százados) — 2 ó. 11 p. 24 mp.

15. *Waldbauer* Henrik 8. b. h. száz. — „*Helyes*” (saját tulajdona) — 2 ó. 11 p. 58 mp.

16. *Szabó* József 2. h. h. főhad. — *Orbók* (saját tulajdona) 2 óra 12 p.

17. *Csorba* József 3. es. k. h. had. „*Ja-mes*” (saját tulajdona) 2 óra 12 perc 5 má-sodperc.

18. *Guzman* Miksa százados „*Julcsa*” — (saját tulajdona) 2 ó. 12 p. 37 mp.

19. *Brunhuber* László 3. huszár hadnagy „*H. J.*” (saját tulajdona) — 2 ó. 12 p. 58 má-sodperc.

20. *Manuscheck* Károly 7. tüzér főhad-nagy. „*Don*” (saját tulajdona) 2 ó. 12 p. 53 másodperc.

21. *Békéssy* Béla 6. b. huszárszázados (*Coette*) (*Berschtold* Miklós) 2 ó. 13 p. 40 másodperc.

22. *Ujfalussy* Gábor 2. h. huszárszázados „*Babám*” (*Magyar* Andor tulajdona) — 2 ó. 14 p. 47 mp.

Eckensberger Emil 6. tüzérfőhadnagy *Echo*. — (saját tulajdona) — 2 ó. 15 p. 23 mp.

Lubienszky János 6. honvédhuzsár alez-redesté *Przedwit* II. — (saját tulajdona) 2 ó. 16 p. 44 mp.

Waldboth Kelemen br. 7. huszárezred „*Manze-nares*” — (saját tulajdona) — 2 ó. 15 p. 54 mp.

Asztalos Béla 12. huszárhadnagy „*Gras-teufel*” — (saját tulajdona) — 2 ó. 16 p.

Bregant Kamillió 5. dragonyos főhadnagy „*Gladiator*” — (saját tulajdona) — 2 ó. 16 p. 8 mp.

Valerján Zsiga honvédhuzsár főhadnagy „*Adony*” — (kincstári tulajdona) — 2 ó. 16 p. 23 mp.

Burián Károly 11. dragonyos hadnagy „*Aurevoir*” — (saját tulajdona) — 2 ó. 17 p. 26 mp.

Trenkwald Leó 6. dragonyos főhadnagy „*Galatea*” — (saját tulajdona) — 2 ó. 19. p. 5. mp.

Weszely Aurél 6. huszár hadnagy „*Filon*” — (*Lubienszky* tulajdona) — 2 ó. 19. p. 8 mp.

Kozma Ferenc 35. tüzér főhadnagy „*Hexe*” — (saját tulajdona) — 2 ó. 19 p. 30 mp.

Norman Károly 8. dragonyos hadnagy. — *Pigulka* (*Norman* Sándor tulajdona) — 2 ó. 20 p.

Duka Aladár br. 12. huszárszázados — *Gigerl* (saját tulajdona) — 2 ó. 21 p. 54 mp.

Kocsis György 6. huszárhadnagy — „*Ba-rack*” (saját tulajdona) 2 ó. 23 p. 30 mp.

Kozma Miklós 10. huszár főhadnagy „*Er-zei*” (saját tulajdona) — 2 ó. 23 p. 43 mp.

Kuliffay Andor 1. honvédhuzsár hadnagy — „*Katinéni*” (saját tulajdona) — 2 ó. 26 p. 57 mp.

Zschock Ferenc báró 14. dragonos hadnagy — „Delia II“ (Bolváry tulajdona) — 2 ó. 28 p. 38 mp.

Dobokay Béla főhadnagy — „Rocambol“ (s ját tulajdona) — 2 ó. 30 p. 19 mp.

Kellersberg Oszkár báró 15. dragonos százados — „Dömötör“ 2 ó. 30 p. 32 mp.

Hohenbüchel Ferenc báró ezredes — „Szitta“ (Koller Ede tulajdona) — 2 ó. 30 p. 33 mp.

Kuapp Emil 3 honvédtusuzár hadnagy — „Heelke“ (saját tulajdona) — 2 ó. 34 p. 55 mp.

A többiek ennél több idő alatt jöttek be. Ugy tudjuk, hogy tizenegyen egyáltalán nem tértek vissza a verseny végéig.

Az értékes arany és ezüst ajándékokon kívül, amelyeknek leírását a minap közöltük, a következő pénzdíjakat osztják ki:

I. díj	4000 korona és tiszteletdíj.
II. „	1200 „ „ „
III. „	800 „ „ „
IV. „	700 „ „ „
V. „	600 „ „ „
VI. „	500 „ „ „
VII. „	400 „ „ „
VIII. „	300 „ „ „
IX. „	300 „ „ „
X. „	300 „ „ „
XI. „	200 „ „ „
XII. „	200 „ „ „
XIII—XVIII.	tiszteletdíjak.

A rendező „Aradi Versenyegylet“ pedig minden nem díjazott résztvevő részére, a ki a pályát szabályszerűen végiglovagolta, egy emléktárgyat adományoz. — **Kondíciódíjak:**

I. díj 500 korona, II. díj 300 korona, III. díj 200 korona. A legrövidebb idő alatt beérkezett 12 óra közötti kondícióbírálat szerint fog a versenyt követő napon kiosztatni.

Az első díj nyertese, Thomka, a Poolozásnál is tekintélyes összeget nyert levával.

A győztes százados nyilatkozata.

Az első díj nyertese, Thomka, a következőket mondta mai rekordjáról:

— A versenyt azt hiszem — mondotta munkatársunknak — a lelovagolandó ut jó kiválasztása és pontos ismerete következtében nyertem meg. Míg egyrésze a lovasoknak egyenes irányt vett, addig én a viadukton átvágtatva egy igen jó gyaloguton, mely meglehetősen kemény is volt, vágtattam. Fakertig. Fakertől Zarándokház irányába tértem át. Mint-hogy a talaj itt mélyebb volt, kimentem az országútra és ezen a faluba. Innen a nagy többség Ötvenes puztán ment keresztül. Én nem. Ötvenestől északra, a Klára major és Ötvenes közt húzódó faszor mellett vonultam el, ahol kifűnő gyepes talajra találtam. Egy dűlő utra tértem aztán le, mely egyenes irányban vezet a Vizes majorhoz, majd pedig a tarlókon keresztül vitt utam. A tarlókon nehezebb volt a munka, mert meglehetősen mélyek. A kisperegi majortól kezdve az uton jöttem egész a verseny pályáig. A talaj különösen azért volt nehéz, mert az ötvenesi gözeke szántások miatt kerülőt kellett tenni és így a lovaglás nem ötven, hanem ötvenhat kilométerre terjedt. Az útem általában a galopp volt, csakis utkanyarulatoknál, faszorok áthaladásánál, vasuti vonalak átvágásánál tértem át ügésbe. A tempót úgy osztottam be, hogy a kisperegi majorig közepes volt, ennentől kezdve, minthogy lovam friss volt, két percnél rövidebb időt lovagoltam kilo néterenként.

Nagy segítségemmel volt Krauthacker Emil főhadnagy, aki előttem öt perccel indult, de akit már Fakertnél utolértem és onnan együtt fej-fej mellett lovagoltunk be. A főhadnagy a

vizesi csárdától kezdve ostorozott és a lova mégis frissebb volt, mint az enyém.

— Szeptember elseje óta tartottam tréninget *Gitton* lovammal, mely angol telivér és a mezőhegyesi ménesből származik. Fiatalabb korában sánta volt és meggyógyulása után beszorozták és azóta mint szolgálati lovat használom.

Tanárkongresszus Aradon?

— Az aradi főreáliskola mozgalma. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 24.

Az aradi főreáliskola tanári testülete tegnap tartott ülésén elhatározta, hogy minden rendelkezésre álló eszközzel támogatja a székelődvarhelyi és agyszabeni tanártestületek által megindított azt a mozgalmat, mely azt követeli, hogy a tanárok összes sérelmei még a jövő évi költségvetés keretében orvosoltassanak. Az aradi tanárok felírtak az állandó kongresszus bizottsághoz és azt kérik, hogy haladéktalanul hívja össze az országos gyűlést. A kongresszus helye valószínűleg Arad lesz, mert a tanári testületek közül azok, melyek a sérelmes kérdések radikális megoldásának a hívei, nem akarnak a fővárosban gyűlésezni, ahol a hivatalos vezetőség befolyása alatt rendszeresen sokkal laányháb határozatok szoktak megszületni, mint a vezetőségtől tovább eső helyeken.

A középiskolai tanárok elégedetlensége ahhoz a ponthoz ért el, hogy határozottan a nyílt elégedetlenség kitörését jelenti. Már a székelődvarhelyi tanárok állásfoglalásából kitűnik, hogy forrong az országnak ez a munkás tábora, mely úgy érzi, hogy vele méltánytalanság és igazságtalanság történik. Az aradi konferencián nemcsak az átirat tartalma találkozt helyesléssel, de annak erélyes és határozott hangja is, mely mögött a szociálisztikus jelszavak is meghuzódnak.

— Két év előtt megígérte a közoktatásügyi miniszter — mondotta a konferencia egy résztvevője munkatársunknak, — hogy a középiskolai tanárok status kérdését rendezni fogja. Azaz, hogy a jelenleg szolgáló professzorokat három csapatba osztva, szolgálati éveik szerint beosztja a VII, VIII. és IX. fizetési osztályok megfelelő fokozatába. Mindezt hiába vártunk, ez nem történt meg, az ígéretet nem hogy nem váltották be, hanem az állapoton még rontanak is. Az igaz, hogy két év alatt harminc embert beosztottak a VII. osztályba és a jövő évre már úgy tervezik, hogy minden egyes osztályba hetrenöt tanárt léptetnek elő. Ezzel azt a sérelmet követik el, hogy míg az ígéret szerint már most a status nagy része előlépett volna, a tények bizonyítéka azt jelenti, hogy a rendezés három évre el van odázva. De nemcsak, hanem még az elvben kimondott megharmadosítás arányát is megromították azzal, hogy a már amúgy is a VII. fizetési osztályban lévő igazgatókat a tanárok létszámába sorozták be és csak az így összesített létszámnak harmada fog majd a VII. fizetési osztályba kerülni. Ezzel mintegy 100 kártársunknak már jogos előlépési reményeit tették tönkre. Még súlyosabb dolog annál az, hogy a VII. fizetési osztály megnyitását azzal akarják megfizettetni a tanársággal, hogy szolgálati idejét — a költségvetési törvény indokolása szerint — 30-ról 35-re és a heti tanítási órák maximumát 18-ról 20-ra emelik fel. Mindnyájunkon sérelem esik ezzel a nem szabatos harmadosítással, mert háromtól-öt évig terjedő időre halasztódik el igen sokunk előlépése. A bírák, a vasutasok, a postások statusát egy csapásra tudták rendezni, még pedig a

munka súlyosbítása nélkül, csak velünk bánik így az állam, mintha mi a munkánkat ingyen tartoznánk a rendelkezésére bocsátani.

— Azonban nemcsak a fizetés rendezés kérdését tárgyalta az aradi tanártestület értekezlete. Vannak nekünk másnemű sérelmeink is. Tiltakozunk a vallás és közoktatásügyi miniszterium középiskolai ügyosztályában uralkodó szellem ellen is. Azt akarjuk, hogy ez az osztály ne Barkóczyék kedve szerint rontsa a középiskolát. El kell távolítani a vezetők közül a jogászokat és tanár embereket kívánunk ügyeink és az iskoláink vezetésére. Mert csak a jelenlegi ott uralkodó szellem az oka az anyagi kérdések igazságtalan kezelésének is. A mi kívánságaink teljesítése anynyiba sem kerül, mint egy-egy Dred-noughtnak az orra vagy a fara és a magyar törvényhozással számtalan milliókat szavatnak meg a hadseregnek. Mi, akik a legnagyobb ellenség, a tudatlanság ellen fegyverezük fel az ifúságot, akik az ország kulturális munkájából a legnagyobb részt vesszük ki, anynyiba sem vétetünk mint az altisztek a hadseregben, akiknek megélhetéséről a hadvezetés tőle telhetőleg gondoskodik.

— Mindezt tudja és érzi a tanárság és érez ezeken kívül számos kisebb, nagyobb sérelmet és ezért nem csoda, ha egyre nő lelkesedés pályája, munkája iránt, amelynek pedig éppen a lelkesedés adja meg az értékét. A tanárok el vannak tökölve, hogy ha a kormány nem segít rajtuk, ők maguk veszik a megoldást a kezükbe.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Opre Péter rehabilitálása. Néhány hónappal ezelőtt megirtuk, hogy Hecht Arnold dr. aradi hatósági orvos feljelentést tett Opre Péter aradi fürdőtulajdonos ellen, s azzal vádolta meg, hogy Beck Adolf, aki Oprehöz járt fürödni, az Opre kezelése következtében meghalt. Az aradi kir. ügyészség kötelezőszerűleg vizsgálatot indított az ügyben, s a vizsgálatot a napokban befejezte, még pedig Opre rehabilitálásával. Ugyanis kitűnt, hogy Beck halála semmi összefüggésben se volt az Oprenél használt kurával.

§ Kragujevics büntülgye a Kurlán: Budapestről jelentük: A Kuria november kilencedikén kezdte meg Kragujevics Spázo bűnpörök tárgyalását. A tárgyalás elnöke Zsitvay Leó tanácselnök lesz. Kragujevics tudvalegőleg a budapesti eskudbiroság úzenkét esztendei fegyházra ítélte.

§ Motorkarambol. A múlt év szeptember hó 17-én történt, hogy a délutáni motor Világos állomáson hibás váltóállítás folytán beleütközött egy ott telátó másik motorba. Az összeütközésnek emberáldozata nem lett ugyan, de a két motoros erősen megrongálódott. Az összeütközést ma tárgyalta az aradi törvényszék, mert az ügyészség Román Valér állomásfelügyelőt, Varga János váltóírt azzal vádolta, hogy ők voltak az okai a hibás váltóállításnak, Zorán Albert motorvezetőt pedig azzal, hogy neki mint motorvezetőnek meg kellett volna látnia a hibás váltóállítást és a motort meg kellett volna állítania. Miután azonban a főtárgyaláson kihallgatott tanúk igazolták azt, hogy az összeütközés idejében nyirkos, esős idő volt, amikor a motort nehéz megállítani, s a kihallgatott szakértő szerint az alkalmazottakat súlyos mulasztás nem terhelte, a törvényszék Komlósi Gyula dr. budapesti és Krenner Zoltán dr. aradi ügyvédek védelme után Zorán Albertet felmentette, Román Valért pedig 100 k., Varga Jánost 40 k. pénzbüntetésre ítélte.

Sport — állatkinzással.

A hippikus sport népszerűségét sem az automobil, sem aviatikai sport nem volt képes háttérbe szorítani és még ma is nagyobb izgalmat kelt, hogy Bonavista, Kinosem vagy Pardon ivadék jön-e be elsőnek a célkarikánál, mint hogy Westinghouse, Benz vagy Mercedes benzinnel fűtött alkotmányai robognak-e be sértetlen pneumatikájukkal az itélkező zsüri elé.

A lovas sportnak ez a nagy szeretete csak természetes, hiszen a ló a legnemesebb házi állat és története — nem is paradoxon, ha ezt állítjuk — egy az emberiségével. A lónak története van, a lónak épp úgy meg van a maga geneológiája, mint az emberiségnek, a lónak meg van a maga kultúrája és a lónak minden más állatot túlszárnyaló érdemei vannak az emberiség történetében. Most tehát, mikor ilyen kétségtelen bizonyítékait látjuk a ló magasabbrendűségének, talán azt is mondhatnók, hogy ebben az annyira széttárgolt társadalomban egyik társadalmi osztályt a *lovak töltik be*, még pedig nem is megvetendő pozícióban. Természetes azonban az is, hogy a lóársadalom sem egészen homogén, sőt ott is megtaláljuk az osztálykülönbségnek mindama relációt, melyek annyi széttárgoltságra vezetnek az emberi társadalomban. Nem tudom, hogy a ló-arisztokráciát hány törzből vezetik le, csak azt tudom, hogy ama bizonyos arabé telivér ősapá ivadékaik más elbírálásban részesülnek, mint a 720. számú egyfogatú proletárgebéje, akinek születése körül több szerepe volt a véletlennek, mint a bölcs gondosságnak, mely a telivér tenyésztés elengedhetetlen kelléke.

A telivér sors a legirigylésreméltóbb földi jó, míg a konflisó csak virali korában élvezi a nyugalom kéjait mondhatná az irigység. No tehát aki ezt hiszi, nagyon téved és ha mégis hiszi, hát kerdezzen meg *hetvennégy ló* előkelőséget, akik ma *ötvenhat* kilométeres kirándulásba hajszoltattak bele. Még a két óra ötven perccel megérkezett telivér is azt fogja felelni, hogy — inkább vagyok hat hónapig konfertáblis ló, mint 56 kilométeren keresztül telivér, mert hát a konfertáblis ló ötvenhat órán át megtesz két és fél kilométert, nem kap ostort, a sarkantyúnak hírét sem hallja és meghal végelgyengülésben.

A telivérnek nyeret, ólmot és embert tesz nek a hátára, ötvenhat kilométeren keresztül aeroplánnak kell lennie, szíjat hasítanak belé, sarkantyút vágnak a beleibe és még a felfordulására sem hagynak neki időt, mert különben nem gílt a verseny. A cél után joga van a nemes állatnak elvérezni, gutaütéstől felfordulni, a nyakát törni, de előbb egy tapoddal sem, mert mi is lenne akkor a messze lovaglóbból?

Nem egészen okos dolog a *messzelovaglás*. Vagy okos dolog a messzelovaglás, de nem abban a formában, ahogy ezt ma Aradon látnak. Ember, állat egyaránt megsínyli az ilyen erőltetett sportot. Praktikus értéke nincs, mert a ló leromlik tőle, ahelyett hogy formába jönne, a lovasra túlságosan megerőltető fizikai fáradtságot ró, mely esetleg végzetesé válhat. De amit legelőször kellett volna említeni, az a háború szempontjából bírálandó el. Ötvenhat kilométeres distanciára nem küldenek lovas hirnököket, mert erre a distanciára az előbb említett okokból csak elenyésző csekély számú lovat lehet trenirozni. Fellelőleges tehát ilyen megerőltető munkát végeztetni emberrel és lóval egyaránt.

Dicséretes dolog, hogy a mi világhírű lovasármádiánkban ilyen szép számú versenyző akadt erre a borzalmas versenyre, de a humanizmuskak mégis fel kell emelnie a szavát az ilyen nemes sport méreitei jóval túllépő kísérletek ellen.

A sport csak addig szép és élvezetes, ameddig esztétikus, halálra sápadt lovasok és agyonvérezett lovak azonban legkevésbé sem mondhatók esztétikus látványoknak. Redukálni kell ezt a ma nagnak bizonyult távolságot, akkor még mindig érdekes verseny marad és nem párosul állatkinzással. —táv.

IRODALOM ES MUVÉSZET.

A színház műsora:

Kedd: Csituj szívem, bohózat A) bérlet. Szerda: A kard becsülete, sznmű. B) bérlet. Csütörtök: A kard becsülete, sznmű. C) bérlet.

Péntek: A muzsikusz leány, operette. Bemutató előadás. A) bérlet. Szombat: A muzsikusz leány, operette. B) bérlet.

* A svihakok. Vasárnap szokatlanul intim est volt az aradi színházban. A svihakok, ez a pompás régi operett került előadásra s megérdemelt sikert hozott Dióssy Nusinak, Sz. Rontay Boriskának, Várnaynak, Cséh Ferenének, s Csányi Mátyás karmesternek, aki a „Hulló falevelet” mehangszerelte és Heltai Jenő, ez az ötletes komikus nagy hatással énekelte el betétképen.

* Országos színházi műsor. A vidék legnagyobb színházainak e heti műsora:

Kolozsvár: Hétfőn Varázskeringő. Kedden Macbeth. Szerdán Pillangó kisasszony. Csütörtökön Rozmari néni. Péteken délután Nagymama, este Rozmari néni. Szombaton A kard becsülete. Vasárnap délután Ripp van Winkle, este A kard becsülete.

Szeged: Hétfőn A svihakok. Kedden A három testőr. Szerdán A postás fia és a huga. Csütörtökön A kard becsülete. Péteken A muzsikusz leány. Szombaton A muzsikusz leány. Vasárnap délután Bilincsek, este A muzsikusz leány. Hétfőn A muzsikusz leány. Kedden délután A szigetvári vértanúk, este János vitéz. Szerdán A kard becsülete. Csütörtökön Hoffmann meséje. Péteken Beulemans k. a. házassága. Szombaton Beulemans k. a. házassága. Vasárnap délután Duda kisasszony, este Beulemans k. a. házassága.

Nagyvárád: Hétfőn Párisi élet. Kedden Párisi élet. Szerdán Párisi élet. Csütörtökön Sámson. Péteken Rigoleto. Szombaton Hajduk hadnagya. Vasárnap délután Sasok, este A muzsikusz leány. Hétfőn Luxemburg gr. fia.

Dabrecen: Hétfőn Vasgyáros. Kedden Csapodár. Szerdán Baccarat. Csütörtökön Szerelmes asszonyok. Péteken Szerelmes asszonyok. Szombaton Szerelmes asszonyok. Vasárnap délután Csákó és kalap, este Szerelmes asszonyok.

Temesvár: Hétfőn Obsitos. Kedden Az indiai nabob. Szerdán A kornevillei harangok. Csütörtökön Bilincsek. Péteken Bilincsek. Szombaton Trenk báró. Vasárnap délután Náni, este Trenk báró.

Kassa: Hétfőn Casanova. Kedden A csöppség. Szerdán A cigánybáró. Csütörtökön Orvosok. Péteken Orvosok. Szombaton Fiu-e vagy leány. Vasárnap délután Tilos a csók, este Fiu-e vagy leány.

Miskolc: Hétfőn Az obsitos. Kedden Baccarat. Szerdán A tökfikő. Csütörtökön A tökfikő. Péteken A muzsikusz leány. Szombaton A muzsikusz leány. Vasárnap este A muzsikusz leány.

Győr: Hétfőn Sasfiók. Kedden Papillon, a kőfaragó. Szerdán Bob herceg. Csütörtökön Sasfiók. Péteken A muzsikusz leány. Szombaton A Muzsikusz leány.

* A megszökött primadonna utóda. Rövidesen gondoskodni kell a pécsi direktornak Tábori Frida, a megszökött primadonna helyettesítéséről, mert a műsor máris nagyokat zökken. Am új primadonna még nincs, csak jelöltek vannak. Ezek Parlagi Kornélia, Sugár Jolán, a szabadkai színház tavalyi primadonnája és esetleg — ha Feid enged — Hidy Irén.

* Volt aradi színész sikere. Alig egy éve, hogy a szintársulatától eltávozott Kertész Dező, aki a szintársulatnak igen ügyes, használható tagja volt, s most már tisztes sikereknek osztályrészesé. A győri szintársulatnál legutóbb a Sasfiók reichstadti herceget játszotta igen nagy siker mellett. A közönség tüntetően ünnepte, az újságok is elismeréssel emlékeznek meg alakításáról.

* A Kincses Kalendáriumnak 1911-ik évre szóló száma most hagyta el a sajtót és rendkívül változatos tartalommal jelent meg. A Kincses Kalendárium kiváló ismeretterjesztő közleményeit nem kell a magyar olvasóközönségnek bemutatni, mindenki ismeri e rendkívül tartalmas könyvet, mely igen olcsón: két koronáért kapható Weisz Leó könyvkereskedésében. Telefon 230. 6861.

* Az Uránia új műsorának egyik legnagyobb érdekességét ismét Pali, a közönség kedve komikus adja a Pali a szállodában című bohózatban. Számtalan esetben szerzett már ez a zseniális komikus kellemes perceket az aradi publikumnak és valahányszor ő szerepel a műsoron, a közönség szórakozása biztosítva van. Érdekesnek tartjuk, hogy erről a kiváló művészről pár intimitást közöljünk. Palit Paul Lehmannnak hívják és a legkiválóbb német burleszk komikus, aki művészetével idáig több milliót keresett. Különös adománya a természetnek, hogy Lehmann nemcsak kiváló színész, hanem elsőrangú tornász, vívó, zsonglőr, lovas és automobilvezető. Különbén Berlinben neki van a legszebb autója, amelyiket minden berlini ismer. Érdekes még felemlíteni, hogy ennek a nagy talentumu embernek, aki maga komponálja mozgófénykép bohózatait, csupán a kinematográf színházról évi százezer márka fizetése van. 241

Urileány és parádés kocsis.

— A kubikos Don Juan az „anyósa” ellen. —

Távirati tudósítás.

Arad, október 24.

A mi ap megirtuk, hogy Tornaljay Éva, özv. Tornaljay Dezőné dugszdag földbirto kossó leánya elszökött egykori kocsikushoz, Szobonyák Jánoshoz, aki jelenleg kubikos napszamos a putnoki vasútépítésnél, s a leányt édesanyja közbejárására erőszakkal vitték el a napszamos nővérenek Hajcsár-uti lakásáról, ahol a szerelmes leány szeretőjével találkozott. A leányt atko: az édesanyja hivattat tonya jai birtoára. Ez azonban nem ment valami könnyen. A leány erőszakoskodott és folytonosan azt hajtogatta, hogy neki joga van ahhoz nőül menni, akit szeret.

— Ha a Jánosé nem lehetek, elemésztem magam! — kiabálta a leány, mikor vonatra ültették. És hogy fenyegetését komolyan vette, igazolja az, hogy még utközben, mint fővárosi tudósítónk jelenti, a vonaton öngyúko sági kísérletet követett el.

A vonat Miskolc felé közeledett, mikor a leány hirtelen kiugrott a fűkésből, a kupé ajtajához futott és ki akart rajta ugrani. Szándékában azonban kisérői megakadályozták.

A leány azóta otthon van. A Don Juan napszamos sehogyse akar beleenyódni a dolgok ilyen elintézésébe. Fajkoreste Zboray Miklós dr. ügyvédet és megbízta, hogy özvegy Tornaljayné ellen magánakezítés, a rendőrség ellen pedig hivatalos hatalommal való vizsgálás címén tegyen feljelentést.

Szobonyák Jánosnal ma egy este lap munkatársa beszélgetést folytatott. A derék természetű, öntelt, de műveletlen és faragatlan nőhódító az újságírónak a következőket mondta:

— Én meg az Évi kisasszony már kilenc év óta szeretjük egymást és már régebbi idő óta elhatároztuk szándékunk, hogy házasságra lépünk. A család ellené szegül a házasságnak, nem akarnak beleegyezni, hogy Évi kisasszony a feleségem legyen. Azt mondják nem vagyok elég művelt es nagy közöttünk a társadalmi különbség. Én azonban azt mondom, hogy kilenc évi szerelem éppén elég a boldogsíghoz és minthogy mindketten nagykorúak vagyunk, a házasságot senki meg nem akadályozhatja.

— A leendő anyósom ugyan kijelentette, hogy inkább először Évi kisasszonyt, azután engem, végül önmagát is a jóvalóvá, de a házassághoz beleegyezését nem adja. Én azonban mégis keresztül fogom vinni, hogy Évi kisasszonyt feleségül vegyem.

HIREK.

— Időjárás. Az aradi meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 25-én az időjárás: hűvösebb, nyugaton elvélve csapadék.

— Az aradi munkapárt a városatyá választásokon. A IV. kerületi munkapárt választmánya ma este Halmai Andor elnöklésével tartott ülésén foglalkozott a novemberi városi képviselő választások kérdésével. A választmány egyhangúlag a következő határozatot hozta: Kimondja a IV. kerületi munkapárt választmánya, hogy a küszöbön álló városatyá választásokon a párt részt vesz és a küzdelmet a maga egész erejével meg fogja vívni. Azonban áthátva attól a gondolatától, hogy a város közérdekének kell eme választásokon érvényre jutnia, a IV. kerület elnökségét felkéri, juttassa el a központi végrehajtó bizottsághoz a kerület amaz óhaját, hogy a városi képviselőjelöltek névsorába vegye fel ama férfiak neveit is, akik habár nem is tartoznak a munkapárt táborába, de mint városi képviselők méltóak arra, hogy a polgárság érdekeit továbbra is képviseljék és a város javát szolgáló alkotások megteremtésében segédkezzenek. Ezeket a férfiakat a maga szavazatával támogatni a IV. kerület munkapárti választói kötelességüknek tartják.

— A miniszterelnök Budapesten. Budapestről jelentik: Kúen miniszterelnök Klein Ödön miniszteri tanácsos, a sajtóiroda főnöke és Bárczy István titkár kíséretében ma este Bécsből Budapestre érkezett. Ugyanazzal a vonattal érkezett Hazay Samu honvédelmi miniszter is.

→ Titkos tanácsosok eskütétele. Bécsből jelentik: Öfelsége ma délelőtt háromnegyed 10-kor eskette meg Széchenyi Miklós gróf győri püspök, István Vilmos dr. szombathelyi püspök, Béli Akos gróf nyug. főispán, Sternberg Lipót gróf nagybirtokos, Jahl Gusztáv altábornagy, a m. kir. honvédség főparancsnokságának helyettese, Ziegler Alfréd lovag altábornagy, kassai parancsnokló tábornok és a 6. hadtest parancsnoka, beloborszkai Vojnovics Emil gyalogsági tábornok, a hadi levéltár igazgatója és solwagani Jih altábornagy, a legfelsőbb katonai bíróság elnöke, ujonnan kinevezett titkos tanácsosokat. Az ünnepies aktusnál Burián báró közös pénzügyminiszter és Gudenus gróf főkamaraas intervenáltak. Eskütétel után a király az új titkos tanácsosokat általános kihallgatáson fogadta.

— Az osztrák miniszterelnök a királynál. Bécsből jelentik: A király tegnap Schönbrunnban magánkihallgatáson fogadta Bionerth báró osztrák miniszterelnököt.

— Lipót király hagyatéka. Párisból jelentik: Jasper és Janson brüsszeli ügyvédek tegnap ide érkeztek Lujza hercegnő megbízásából, hogy apai örökségének megszerzése iránt a kellő lépéseket megtegyék. A hagyaték hatvan millió frank, amihez hozzájárulnak a családi ékszerek, továbbá az osztrák és brüsszeli vilák és házak. Klementina hercegnő értesítette a belga kormányt, hogy négy millió frank kifizetése ellenében lemond minden követeléséről, Lujza hercegnő azonban elhatározta, hogy az örökség megszerzése iránt pert indít a belga kormány ellen. Az ehunyt király harmadik leánya, Lónyai Elemér grófné született Stefánia főhercegnő pedig levelet intézett a belga miniszterelnökhöz, hogy megelégszik azzal, amit a kormány atyja hagyatékából juttat neki. Ez a levél természetesen nagy tetszést idézett elő a belga kamarában.

— Le akartak tartóztatni egy nagykövetet. Érdekes perben döntött a minap a pittsburgi bíróság. Egy Párisban élő angol ügyvéd pert indított a pittsburgi törvényszéken Leischmann Sándor, az Egyesült Államok olaszországi nagykövete ellen. A per tárgya az a provízió, amit a nagykövet arra az esetre ígért az ügyvédnek, ha leányát egy francia gróffal összekházatja. A házasság létre is jött, a nagykövet azonban nem felelt. Az ügyvéd erre a nagykövetet beperelte a pittsburgi törvényszéken, mert Leischmann a Carnegie féle cégnek egyik tagja. Sőt a francia bíróság elfogatási parancsot is adott ki a nagykövet ellen. A pittsburgi bíróság azonban az elfogatási parancs végrehajtását megtagadta és az ügyvédet keresetével elutasította azzal az indoklással, hogy miután a nagykövet nem lakik Pittsburgban, az ottani törvényszék a per tárgyalására nem illetékes.

— Eljegyzés a Rotschild-házban. Frankfurtból jelentik: Rotschild-Goldschmidt Albert báró frankfurti osztrák magyar főkonzul fia, aki jelenleg a londoni német nagykövetségen katonai ataché, eljegyezte unokahugát, Rotschild Miriamot, Rotschild Edmund báró, a párisi ház fejének leányát.

— Az Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár átköltözött új házába és már saját házában (József főherceg-ut 3. sz.) első emeleten levő helyiségeiben működik.

— A vasárnap eseménye. A kiállítások látványosságai a trakkioival versenyezett az a három inpozáns kirakat, a melyben az aradi közönség vasárnap délután és este gyönyörködött. A három kirakatot D. utch Tesiverek női divatruháza rendezte hatalmas méretekben, művészi érzéssel és a legapróbb részletekre is kiterjedő, diszkrét izlésel. A három kirakatszótagolt háttér a nagy áruház egész földszinti részének belsége volt, a mely felső perpektívát nyújtott a nézőnek. Az áruház Andrássy téri oldalának egyik nagy kirazata a legfinomabb, nagy értékű női szörme áruk változatos kollekcióját tartalmazta. A melléte levő kirakat egy megrendelésre készült női kelenyék részelt, szubtilis munkáit gyűjtötte össze hangulatos, megkapó környezetben. Az áruház bejárata felől a kész női ruhák, modern pongyolák, az utolsó divat szerint felöltözött, mosolygó viaszbabák pszilikus sora volt látható. A harmas háttérrel perzsa szőnyegek, csipke- és egyéb függönyök, divat-szővetek fejezték be. Eseménye volt Arad vasárnapi életének ez a kirakat-csoport, a mely a fővárosban is feltűnést keltett volna, s a melyet az elegáns hölgyek nagy tömege nézett nagy elragadtatással.

— Letartóztatott tolvaj. Megirtuk, hogy Adavics Annának két takarékkönyvét ellopták, s hogy a lopással Kiss Mari volt szakácsnőt gyanúsítják, aki együtt szolgált Adavics. l. Kiss Mari időközben Szegedre utazott. Valenta József detektív házkutatást tartott Kiss Mari szegedi lakásán s a két takarékkönyvet meg is találta nála a fehérnemű között. A detektív letartóztatta a tolvaj szakácsnőt. Aradra hozta. Beismerte, hogy ellopta a könyveket, a pénzt fölvette, de azt állítja, hogy tőle is ellopta valaki. Előzetes letartóztatásba helyezték.

— Korai gratuláció. Budapestről jelentik: Lukács László pénzügyminiszternek ma volt hatvanadik születésnapja, amely alkalomból barátjai és tisztelői igen nagy számban keresték fel szerencsekívánataikkal a minisztert. Este Lukács a munkapárt helyiségében járt, ahol szintén sokan üdvözölték, de ő elhárította magától a gratulációt azzal, hogy a születésnapja csak egy hónap múlva lesz.

— Jövahagyott választások. Sarlot Domokos rendőrfőkapitány elutasította Olár Jusztinnak az ipartestületi választások ellen beadott felbuzósítását, megtagadta az előjárókat. Míg azonban ebben az ügyben a legfelsőbb fórum is dönt, a régi előjáróság vezeti az ügyeket.

— Eltört vasuti karamból. Budapestről jelentik: Véres karamból történt vasárnap délebben a rákosi rendező-pályaudvaron. Pár perccel tizenkét óra előtt a 3264. számú ferencvárosi pályaudvari tehervonat teljes erővel belerohant egy a pályaudvaron vesztető tolató mozdonyba. Az összeütközés következtében Miklós István vonatvezető és Lénárd János fékezősúlyosan megsebesültek; továbbá a két lokomotív és hat teherkocsi összetört. A kár körülbelül huszonötezer korona. A máv. igazgatósága titkolni igyekszik a szerencsétlenséget, sőt a rendező-pályaudvar főnöksége se akar tudni a katasztrófáról. A pályaudvar egyik tisztviselője azonban az összeütközésről a következőket mondta: Abban a reményben, hogy a nevémet titokban fogják tartani, megmondom, hogy ilyen katasztrófák napirenden vannak a máv. legforgalmasabb vonalain. Mindez pedig azért történik, mert a forgalmi szolgálatot fiatal kezdő dijnokokkal látják e. Ez okozta a vasárnap déli karambólt is.

— Magyar újságíró Amerikában. Mai postával kaptuk az északamerikai Clevelandból a következő sorokat:

Tisztelt szerkesztőség! Az „Aradi Közlöny” szeptember 22-iki számában, amely ma érkezett ide, örömmel olvasom rólam való kedves megemlékezésüket. Köszönöm a kedves sorokat, telve vannak Budapesten nem szokásos jóhiszeműséggel, ellenben mégis rektifikálnom kell azokat.

A néhai Népszínházzal való viszonyom — sajnos — igaz; az odavesztett 40 000 korona azonban — megint sajnos: — jóval több. Idejöttem Amerikába, az is igaz, de nem Chicagóba, Révaiék könyvkereskedő igazgatójának. Több okból nem, legkivált pedig, mert Révaiék nem tartanak Chicagóban fiókot. Kedves kollegáim, nem ismerik Önök a magyar könyvkiadót és könyvkereskedőket? Ezer koronát fektet be, de milliók kamatot akar. Chicagóban 30.000 magyar él, itt Clevelandban ötvenezer, kincsesbánya volna ez a magyar könyvterjesztés számára, de persze nem úgy, hogy ötven koronát szánjon erre a kereskedő. Szóval: Révaiéknak nincs Chicagóban könyvesboltjuk, én nem vagyok a direktora, hanem a „Szabadság” szerződötett belső dolgozótársam. Nem is egyedül jöttem, hanem — és ez szívesen adott információ. — Linek Lajossal, a karrikatura-rajzolóval, aki velem együtt szintén a „Szabadság” kötelékébe lépett.

Miért jöttünk? Mert megfizetnek bennünket. Tizenhárom esztendői magyarországi magyar újságírás után tagadhatatlanul szép elismerés, ha az embert a Budapesti Újságírók Egyesülete választmányába választják: ám bizonyos életkorban fontosabbnak tűnik modern dekorumpál a zurnalisztikai tudásnak és képességnek megfelelő pénzbeli elismerése. Belátható időközben nem lesz meg ez Magyarországon. És tessék elhinni, nem utolsó öröm, hogy az Océanon túl is alkalom van a magyar kultúra terjesztésére: úgy érezni, ez és itt nem frázis. Még egyszer köszönöm kedvességüket és kérem önöket, fogadják meleg kézzorításomat. Kollegiális szeretettel kész hívük: Fáy Nándor.

— A ségai munkástelep ünnepe. A ségai munkástelep lakói vasárnap délután meleg ünneplésben részesítették, Lantos Miksát, a telep-letesítőjét és vezetőjét abból az alkalomból, hogy a munkástelep elkészült. Délután 3 órakor a telepesek közgyűlést tartottak, amelyet a Himnusz eléneklése vezetett be. Majd több üdvözlő beszéd kíséretében százhusz levelű ezüstkoszort nyújtottak át az ünneplőnek a százhusz telepese család halála jeléül. Lantos Miksa maghatva mondott köszönetet az ünneplésért.

— Forradalom után. Lisszabonból jelentik: A portugál kormány elhatározta, hogy Bahadó hadsereg, a „vár és kard” jelvényével tünteti ki. E kitüntetés, amely élethossziglan tartó évjáradékkal van összekötve, érdemes embert jutalmazott. Bahadó fiatal ügyvéd s egyike volt a forradalmi sereg legvittebb tisztjeinek. — A portugál kormány holnap dekretumot bocsát ki, amely szerint az összes iskolák államosítottatnak.

— Tífusz a Buzsáki pusztán. A tífusz, amely az év folyamán hol itt, hol ott lépett fel szórva az országban a vármegye területén, most — mint értesülünk — éppen Aradváros közvetlen szomszédságában járványra erősödött. A Buzsáki pusztán ugyanis a betegség az utóbbi napokban oly nagy mértékben terjedt el, hogy rendkívüli intézkedéseket kellett tenni a veszedelem elfojtására. A körözésnek a vármegyei főorvoshoz küldött jelentése szerint az elmúlt héten a pusztán tizenhat tífuzos megbetegedés történt. Hogy a megbetegedések mi az oka, azt nem lehet tudni. Valószínűnek látszik, hogy az ivóvíz van megfertőzve. A járványról értesült Tisch Mór dr. városi tiszt főorvos is, aki azonnal intézkedett; hogy a járványnak Aradra való behurcolását megakadályozza. Jelentést tett a polgármesternek, aki a pusztáról való élelmiszer behozatalt azonnal megtiltotta. A pusztáról ugyanis naponta nagyobb mennyiségű élelmiszert szoktak behozni az aradi piacra.

— A gazdasági szék üléséből. A gazdasági szék ma délelőtt versenylágyalást tartott a város szén- és kokszzükségleteinek kielégítésére. Szénszállításra három szállító pályázott. Knéfal Lajos, Róth József és az Erdélyi bányatársaság, koksza az aradi Légszesztársaság. Minthogy a város erdélyi szénrel még sohasem fűtetett, próbafűtést rendeltek el, a kokszzárlással ellenben megbízták a légszeszgyárat. A járványkórház kibővítésének munkálatait Vandracsok Ignác aradi kőművesmester nyerte el. A vesztőhelyi fűdek tudvaleg nem voltak bérbeadhatók, mert a jelentkezők oly alacsony árakat ígértek, hogy a város ráfizelt volna a bérletre. Wellisch Ferenc ma azt az ajánlatot tette a városnak, hogy téglagyárat épít oda, körkemencékkel, s a város adja át ezeket a földet kibaszatás végett. A gazdasági szék ma foglalkozott ezzel az ajánlattal, s egy szűkebb bizottságnak adta ki. A gáji gazdák kosárfonó tanfolyamához pénzbeli segítyt kér a várostól, ezenkívül azt, hogy fajbaromfi osszon szét közöttük. A gazdasági szék kétszáz korona segítyt hoz javaslatba, a fajbaromfihoz való kérészt áttették az állattenyésztési felügyelőséghez.

— A feleséggyilkos orvos büntérsa Londonból jelentik: Rendkívül nagy érdeklődés előzi meg a Miss Le Newe kedden megkezdődő tárgyalását. A miss ellen az a vád, hogy dacára annak, hogy tudomása volt Cippen nagy bűnösségéről, leplezte a bűnt s Cippet elrejtette. Cippen védője a halálos ítélet ellen felebbeszéssel élt.

— Öngyilkosság — válás után. Lenkey István lakatossegéd Vágóhid-utca 8. szám alatti lakásán öngyilkossági szándékból sósavat ivott. Hoffmann Győző rendőrhadnagy jelent meg a helyszínen. Az öngyilkost, akinek állapota súlyos, a mentők a kórházba szállították. Kihallgatásakor azt vallotta, hogy felesége különváltan él tőle és semmi kérésre nem akart hozzá visszatérni. Ez keserítette őt el annyira, hogy öngyilkosságot követett el.

— Letartóztatott önbetörő. Debrecenből jelentik: Kohn Henrik debreceni ékszerkereskedőnél ez év júliusában betörték s mintegy harmincezer korona értékű ékszert vittek el. A megindult nyomozás akkor eredménytelen maradt, most azonban kiűnt, hogy Kohn maga lopta el az ékszereket. Letartóztatták.

— Születések és halálozások. Az aradi anyakönyvi hivatalban október 24-én a következő születéseket és halálozásokat jelentették be: Született: Gyömbér György gulyásnak István nevű fia, Szatmári Dezső üvegkereskedőnek Ilona nevű leánya, Szabó Sándor napszámosnak Rozália nevű leánya, Dezsői László napszámosnak József nevű fia, Kis Lajos fékezőnek Julianna nevű leánya, Szabó Sándor béresnek András nevű fia, Burgulán József kovácsnak Erzsébet nevű leánya, Pecsénye Pál máv. fékezőnek Pál nevű fia. Meghalt: Bragyan Julia 11 é. leány, Bogdán Vima 14 é. leányka, Sturm Károly 51 é. pékségéd, özv. Rosenberg Márkné 76 é. magánzónó. Házasságot kötött: Boar János napszámos Kolárov Emiliával, Keresztes József napszámos Jenei Juliannával, Olajos Sándor nyomdász Gromás Ilonával, Virág Lajos szobafestő Bota Máriával.

— Nyugdíjköpes uraknak fizetési letiltás nélkül igen előnyös feltételek mellett kölcsönt ajánl Szűcs F. Vilmos Aradon, Karolina-utca 8 szám. 3969

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillé. Vojtek és Weisznál. 279

— Az átutazók figyelmét tisztelettel felhívjuk arra a körülményre, hogy az Aradi Közlöny a vasuti állomásnál nem a csomagszállító részvénytársaság alkalmazottjánál, hanem lapunk külön megbízottjánál kapható az állomás előtti téren.

Nyomatványok beszerzésénél kérjük forduljon lapunk nyomdájához, hol igen méltányos áron, esimes tiszta kivitelű nyomtatványokat készítenek. Nyomdánk olyan modernül van berendezve, ahol bármily igényeket is ki tudunk elégíteni. Készítünk névjegyeket, levélpapírokat, borítékokat, számlákat, gyászjelentéseket, bármilyen kereskedelmi és ipari nyomtatványokat, könyveket, műveket a leggyorsabbárral a legdisztesebbig. Kérjük szükséglet esetén hozzánk bizalommal fordulni.

Az Emulsió vételénél a SCOTT-féle eljárás vételejét — a hátszát — kérjük figyelembe venni. Utánzatoktól óvakodjunk!

SÜLYOS

meghűlést és makacs köhögést a leghatékonyabban és leggyorsabban a SCOTT-féle Emulsió-val lehet megszüntetni. Az első adagok vétele után megkönnyebbülés áll be, tekintet nélkül arra, hogy mióta volt meghűlve, vagy köhögött.

Ennek magyarázata az alkatrészek kivételes tisztaságában és hatásában, valamint a gyártás kiválóságában rejlik. A 6667

SCOTT-féle Emulsió

összehasonlíthatatlanul hatékonyabb, mint a közönséges csukamájolaj. Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill. Kapható minden gyógyszerárban.

VÁROS ÉS MEGYE.

Szénaraktárakért — lovarda. Arad városa már régebben meg akarta venni a katonai kinoszártól az Aulich Lajos utcai lovardát. E célból ártírt a temesvári hadtestparancsnoksághoz. Ma azt a választ kapta a város, hogy abban az esetben, ha a megfelelő szénaraktárakat emel Aradon és Kiszszentmiklóson, megkezdje a várossal a tárgyalásokat s felír a hadügyminiszterhez, hogy a létesítendő szénaraktárakkal esztől járjanak el a lovardát.

Folytatólagos sorrendje Aradváros törvényhatósági bizottsága által 1910. évi október hó 28-án tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak: A tanács betérjeszti Pécs város közönsége átirátát az osztrák magyar bank szabadalmának meghosszabbításával kapcsolatosan a belügy és pénzügyminiszterhez 200 millió községi kötvény kibocsátás végett intézett felirat pertolása végett Polgármester előterjesztése a Weitzer János alap-tulajdonát képező S. prona és Gráci vasárnyár 200 darab részvényének eladása tárgyában. Polgármester előterjesztése az 1910. év végével a törvényhatóságtól kilépő bizottsági ta-

gok helyének betöltése iránt. U. az előterjesztése a buzsáki pusztá megvételére vonatkozólag megindítandó tárgyalás iránt. A tanács betérjeszti a kolera barak építése iránt megtartott árlejtés eredményét jóváhagyás végett.

VITA FORRÁS

SOSKUT VASMEGYE

Biztos gyógyszer: gyomor- és cukorbetegeknek köszvény hólyag- és vesebetegyeknek. Félphár VITA-forrás a gyomorfégést azonnal megszünteti. A vállalat tulajdonosa: 2925 „CONSUM” kereskedelmi részvénytársaság Budapest, VI., Teréz-körút 4. Telefon 10-13. Főraktár: Nagy Farkas cégnél Aradon. Kapható minden jobb fűszerüzletben és gyógyszerárban.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi mérnök és építész egyesület e hó 25-én, kedden délután fél 6 órakor az egyesület helyiségében választmányi ülést tart, a melyre — tekintettel a foatos tárgysorozatára — a választmány tagjait e sorok utján fe kérjük, hogy azon okvetlen megjelenni sziveskedjenek. Az elnökség.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Szőlősgazdák közgyűlése.

— Elnökválasztás. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 24.

Az Aradhegyaljai Szőlősgazdák Egyesülete e hó 23-án, vasárnap délelőtt Paulison, a községházánál tartotta meg az évi rendes közgyűlést, amelyen a hegyaljai szőlőbirtokosok szép számmal jelentek meg és helyzetük javítása érdekében igen fontos határozatokat hoztak.

A közgyűlés délelőtt fél 10-kor kisjolsvai Szabó Zoltán elnök nyitotta meg. A jegyzőkönyv vezetésére Kemény Szilárd titkárt kérte fel. Ezután előadja, hogy változott viszonyai folytán legnagyobb sajnálatára nincs azon helyzetben, hogy az elnöki tisztséggel járó teendőik végzését továbbra is elvállalhassa, tehát megköszönve az egyesületi tagoknak eddigi bizalmát és támogatását, kéri, hogy az elnöki tisztség betöltésénél az ő személyét a tagok mellőzni sziveskedjenek. Ajánlata folytán a gyűlés további vezetésére korelnökül Dániel Kálmánt kéri fel egyhangulag, kinek ajánlata a közgyűlés Buja Sándor és Darányi János tagokból álló kandidáló bizottságot küldötte ki.

Buja Sándor a kandidálás megejtése előtt szép szavakkal méltatja Szabó Zoltán eddigi elnökönek az egyesület és a szőlőbirtokosok érdekében kifejtett önzelen és fáradatlan tevőkénységét s amidőn távozása alkalmával a tagoknak osztatlan elismerését és köszönetét tolmácsolja, egyszersmind javasolja, hogy a közgyűlés Szabó Zoltánt elévülhetetlen érdemei elismerésül az egyesület örökös díszelnökevé válassza meg.

Nyáry Béla mindenben hozzájárul Buja Sándor indítványához, azonban annak kiegészítésül még azt a póindítványt teszi, hogy a közgyűlés ugyancsak díszelnökököl Zselenski Róbert grótot és Bohus László bárót is válassza meg. A közgyűlés Buja Sándor indítványát, Nyáry Béla póindítványával együtt, egyhangulag elfogadva, Szabó Zoltánt, Zselenski Róbert grótot és Bohus László bárót az egyesület díszelnökeikül megválasztotta.

Szabó Zoltán meghatva mond köszönetet a közgyűlésnek ezen nagy megtiszteltésért és igéri, hogy mint az egyesület tagja, annak az érdekeit tetszéséhez képest a jövőben is mindenben előmozdítani és támogatni kötelességének fogja tartani.

Ezután a kandidáló bizottság visszavonulva, rövid tanácskozás után azt ajánlja a közgyűlésnek, hogy az egyesület elnökévé Bódy Bódogot válassza meg, aki az egyesület létesítése és megerősítése érdekében már eddig is, kezdettől fogva fáradhatlan tevékenységet fejtett ki.

A közgyűlés az indítványt elfogadva, Bódy Bódogot egyhangúlag, közfelkiáltással az egyesület elnökévé választotta.

Bódy Bódog elfoglalva az elnöki széket, köszönetét fejezi ki a közgyűlésnek a személye iránt nyilvánított bizalomáért és a megbízatást elfogadva, kéri az egyesület tagjainak önzetlen támogatását, ami feltétlenül szükséges ahhoz, hogy az egyesület eredményes működést fejtesse ki. Programot ez alkalommal nem ad, de igéri, hogy a szőlőbirtokosok érdekeinek megővése és előmozdítása céljából teljes erejével fog közreműködni és nagy vonásokban utal azon legfontosabb feladatokra, amelyek a közel jövőben megoldásra várnak. Így többek között feladatul tűzi ki, hogy egyes hírnevesebb szőlőtelepek megtekintése céljából tanulmányi kirándulások rendeztesse az n célból, hogy az egyesület tagjai megtanulhassák, hogyan lehet a szőlőművelést jövedelmezőleg üzni, továbbá szükségesnek tartja a bor értékesítés szervezését borközpontok létesítése útján; harmadszor az agrár kölcsönök törlesztésének a könnyítését s végül az új bortörvényben a must konzerválását tiltó rendelkezésnek novelláris uton való módosítását.

Az éljenzéssel fogadott székfoglaló elhangzása után az alelnöki állások betöltése következtelt s alelnökkül egyhangúlag újból Domány József, Halmai Andor és Szathmáry Gyula lettek megválasztva.

Ugyancsak egyhangú választással töltötte be a közgyűlés a 30 igazgató-választmányi és a 3 számvizsgáló bizottsági tagsági helyet is, mely utóbbinak tagjai Steiner Ferenc, Kilenyi János és Nachtnébel Odón lettek.

Az egyesületnek a jövő évi költségelőirányzatát 2850 korona végösszeggel változatlanul jóváhagyta a közgyűlés.

Ezután Kemény Szilárd titkár felolvasta az igazgató választmány megbízásából Bódy Bódog által kidolgozott s a földművelésügyi miniszterhez intézett tartalmas, nagy gondtal készített memorandumot, amelyben az egyesület első sorban a Hegyalján létesítendő borközpont érdekében szükséges anyagi támogatást kéri az állam részéről.

E nagyfontosságú memorandumot a közgyűlés teljes egészében, változatlanul elfogadta, s elhatározta, hogy az több példányban kinyomatva a földművelésügyi miniszterium szakkorrespondenseinek, a vármegye országgyűlési képviselőinek és az összes társaság elnökeinek is kézbesítendő lesz, — a miniszternek pedig a memorandumot egy küldöttség fogja átadni, amelynek elnökéül Tisza István grófot fogja az elnökség felkérni.

Ezután folyó ügyeket intéztek.

A közgyűlésen jelen voltak: Szabó Zoltán régi elnök, Bódy Bódog új elnök, Szathmáry Gyula alelnök, Kemény Szilárd titkár, továbbá Buja Sándor, Bögözy Antal, Buchtea Miklós, Darányi János, Dániel Kálmán, Hruzek Béla, Házi Ferenc, Jansz Oszkár, Kovács György, Klein Béla dr., Lőcs Rezső, Montia György, Nachtnébel Odón, Neumann Herman, Nyáry Béla, Sohüll József, Solymosán Illés, Steiner Ferenc, Vasóczy Ferenc, Wolf Gáspár, Popescu János, Stéger Vendel, Grada Tivadár, Blidári Péter, Petka János, Moldován Mladin, Popa Péter, Midra György, Argyelán Mitra és Medgyesy Odón.

A kereskedők és az aradi kiállítás terve. Az Aradi Kereskedők Köre, amint megirtuk, kedden, október hó 25 én este 9 órakor, a kör

helyiségében vita-estét tart, amelynek bevezetőjéül Varjassy Lajos dr. kereskedelmi és iparkamarai titkár előadást tart az aradi kiállítás tervéről. A kör elnöksége ez uton tudatja, hogy a vita-estére meghívókat nem bocsát ki, hanem ezuton hívja meg a tagokat s az érdeklődő kereskedőket és iparosokat.

A világ legjobb poudere a porcellán-pouder, mert csodaszéppé és előkelően mattá teszi a női arcját.

Az eredeti doboz tetején **Yes** szócska áll. Kapható minden drogériában, illatszertüzletben és gyógytárban. Az Amerikai Porcellán Poudere R.-Társ. magyarországi irodakata: Budapest, IV., Kezokeméti-utca 8. és VIII., Rákóczi-ut 9. Árak: 5.—, 3.— korona.

Aradon kapható: G. Földes Kelemen gyógyszer, Hajós Árpád gyógyszer, Hegedűs Gyula, Hánzu Mezős, Riedl Odón, Vojtek és Walez. 1915

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás. Budapest, október 24

Kínálat mérsékelt, vételkedv gyenge, 10 ezer mm. változatlan.

Arak 50 kilónkénti számítva:

	Dél széllet	3 órai széllet
Buza 1910. októberre	10.50—10.51	10.52—10.53
Buza 1911. ápríliserre	10.45—10.47	10.46—10.47
Rozs 1910. októberre	7.70—7.71	7.67—7.69
Rozs 1911. ápríliserre	7.83—7.84	7.83—7.84
Tengeri 1911. májusra	5.52—5.53	5.55—5.56
Zab 1910 októberre	8.07—8.08	8.06—8.07
Zab 1911. ápríliserre	8.30—8.31	8.33—8.34

A Temesvári Lloyd-Társulat

terményosarnokának hivatalos árjegyzése. Távirati tudósítás. 1910. Okt. 24.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	9.10—9.20
76	9.20—9.30
77	9.30—9.40
78	9.40—9.50

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	9.05—9.10
Rozs	6.60—6.70
Árpa	6.55—6.60
Zab	7.20—7.25
Tengeri	5.80—5.85
Tengeri (ul)	4.10—4.15

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Okt. 24. —

Magyar aranyáradek 4%	111.15
Magyar koronáradek 4%	91.65
Magyar koronáradek 3 1/2%	81.—
Magy. földteherm. kötvény 4%	92.25
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	94.—
Magyar nyereménysorssegy kölcsön	224.—
Tiszassab. és szegedi sorssegy kölcsön	159.—
Oszták áradek papírban	93.10
Oszták áradek ezüstbe	98.75
Oszták áradek aranyban	115.50
Oszták koronáradek 4%	93.20
1860. évi oszták államsorssegy	170.—
Oszták-magyar bankrészevény	18.75
Magyar hitelbank-részevény	853.50
Oszták hitelintézeti részevény	686.—
Oszták-magy. államvasuti részevény	956.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.08
Német birodalmi márka	117.67 1/2
London vista	240.85
Páris vista	95.22
20 márkás arany	25.51

Budapest kőbányai sertéskereskedeleme.

— Okt. 24. — Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig — rjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 147—149 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 152—154 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 180—184 fillérig.

Sertésleltársam: okt. hó 21. napján volt készlet 31251 darab, okt. 22. napján felhajtattott 261 darab, okt. 23. napján elszállítottott 359 darab, okt. 23. napjára maradt készletben: 31,153 darab.

A hízott sertés fizet irányszata változatlan.

Felolós szerkesztő: BOLGÁR LAJOS.

Fog-Krém
KALODONT
Szájviz
6915.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1910. évi október hó 25-én:

A) béslet. A) bérlet.

Csitulj szivem.

Bokhózat 3 felvonásban. Irták: Hennequin és Véber. Fordította: Mérey Adolf.

SZEMÉLYEK:

Mentinel	Várnay Jenő.	S-vinien	Delly Lajos.
Isabella	Benkóné.	Fortune	Vass Jenő.
Babine	Vendrey V.	Clakson	Polgár S.
Prudence	Follinusné.	Barruche	Keszler Ede.
Mirette	Novák Irén.	Bauler	Kulesár L.
Amédié	Szendrey M.	Louison	Zalay Margit.

Kezdete este 7 óra tól órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. okt. 25-én, kedd:

1. A jegyző ur, mint szálmázvegy. Humoros. — 2. Arszion völgye. Látványos. — 3. Az erősebb. Dráma. — 4. Pall a szállodában. Humoros. — 5. Visszatérés. Dráma. — 6. Az ujdonsült férj. Humoros. — 7. A pénz. Dráma. — 8. Olasz hagyományosság gyakorlata. Látványosság.

Előadások 6 órától kezdve.

Helyárak: I-ső hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

Az előadásza bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 38. gyalogezred zenekara játszik. — Csakrassza.

Pénzt jelzátog, amertisatio és váltó fedezetre földbirtokra és városi bérházakra legelőnyösebben közvetít Szücs F. Vilmos Aradon, Karolina-utca 8. sz. saját ház a líókposta mellett.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Zálogházból

kiváltott arany, ezüst- és gyémánt-árakat vesz és elad **Farkas Streicher** Arad, Tökölly-tér 1. 3974

Érettségizett

és katonakötelezettségének eleget tett fiatal ember, ki a magyar, német és román nyelvet bírja, Aradon azonnali belépéssel vagy nov. 1-ére megfelelő állást keres. Ajánlatokat „Irodista” jelige alatt a kiadóhivatal továbbítja. 3911

Számaját

veszek, beáztatlant, legmagasabb napi áron. Rothstein Mór fűszerkereskedő, Szabadság-tér 8. 3933

Ház eladó.

Egy igen forgalmas helyen lévő ház, melyben 35 év óta egy jómeneteli szatócsüzlet van, jutányos áron és kedvező feltételek mellett eladó. Bővebbet: Landau, Thökölly Imre-utca 15. 3929

Egy 8 szobából álló lakás

megfelelő mellékhelyiségekkel kiadó, Ferenc-tér 1. szám alatt. Tudakozódhatni Domán Ignácnál, Hunyadi-utca 2. 3948

Egy jobb családból való

27 éves r. kath. nő, ki a háztartás minden ágában jártas, házvezetőnői állást keres helyben vagy vidéken. Ajánlatok „Szerény” jeligére a kiadóhivatalba kéretnek. 3958

100 koronát

adok annak, aki nekem ispáni, felügyelői, pénzbeszedői, raktárnoki vagy jobb hivatali állást szerez. Kiszolgált katona vagyok, négy nyelvet beszélek. Kaucióval rendelkezem. Cim a kiadóhivatalban. 3934

Arany ranett,

Török Bálint, szegfü Ranet, sikulai alma, kapható kicsinyben és nagyban Lengyel Sándornál, Pantokán, Telephon szám 9. 3935

Cukrász,

divatúru-, vas-, gépüzletnek alkalmas helyiség bérbeadó Borosjenőn Mérő ügyvédnél. 3957

Csipkeverést

(klóplizést) alaposan tanítok leveles kézimunka tanítónő lakásán, Flórián-utca 12 sz. Kívánatra házhoz is megy

„Elite“

párizsi divatalbum 1000 ábrával Kor. 2.—raktáron. Tolnai Világlapja bérletben vagy számonként díjtalanul házhoz szállítva. 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár; legpontosabb kiszolgálás. — Krausz Paulin Színházépület. Telefon 511. szám. 511

A színház

igazgatósága megvételre keres egy fiatal szelid szamarat a mely a **Muzikus leány** operette előadásához szükséges. Az eladni szándékozók a színházi irodában jelentkezhetnek. 3957

Csemege szőlő

legfinomabb zamatu, kicsinyben 64 fillér, nagyban 60 fillér kilogrammonkénti árban ajánl: Hámory-gazdaság Arad, Deák Ferenc-utca 8. szám. 3773

Ha cigarettázik

használjon Progress szivarkahüvelyt, 100 drb. 26 fill. 1000 drb. K. 240. Egyedül kapható Ingusz I. és Fia könyv- és papírkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. 1651

Béresgazda kerestetik

azonnali belépésre, gazdasági munkák, istállók, napszámosok stb. felügyeletére, erélyes. Fizetés személyes megjelenéskor meg lesz alapítva. Ugyanott feles juhász is kerestetik. Cim Chera János bérlő, Kis-Tamánd, up. Borosjenő. 3939

Keresek

2 tagu családkhoz egy tisztességes, megbízható leányt vagy asszonyt, ki a háztartásban teljes gyakorlattal bír. Jó bánásmódban részesül. Belépés november 2-ikán.

Őszi Divat Album

utcai, házi toilette, costum, blous és slj, valamint gyermekdivat album Összesen 900 divatképet tartalmaz a vaskos 70 oldalas könyv, ára 2 50. Kapható Ingusz I. és Fia könyv-, zenemű- és papírkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. 671

Nagy modern urilakás

új házban kiadó Karolina-utca 8. szám. 3968

Eladó családi ház.

Szép udvarral, nagy kerttel december 1-én esetleg át is vehető. Demeter-utca 69. Gyermekkorház felőli részen. 3978

Nagymennyiségű maculatura
Jutányos áron
eladó.

A berzovai nagyvendéglő
berendezéssel együtt
azonnal átadó.

Szántói természetes savanyuviz.

Bornak: Iüster. — Betegnek: gyógyszer. — Egészségesnek: 6vszer.

Egyike a legjelentékenyebb kalcium tartalmu ásványvizeknek.

Gyermekeknek, gyenge szervezetteknek a legjobb és leghasznosabb ivóviz.

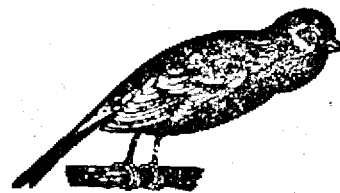
Aradi Ióraktár:

ÉLES ÁRM N
csemege- és fűszernagykereskedőnél. 3973

Legfinomabb impregnált női havi kötők

füzatonként 1 korona
80 egyszerű övek 90 fillér és Tricot övek 3 korona 20 fillérért kaphatók

Földes Kelemen
gyógyszertárban
Aradon, Deák Ferenc-utca 11 szám.
381

Valódi nemes harzi

kanári madarakat,
éjjel-nappal éneklőket 8, 10, 12, 14, 16, 20 korona, nőstényeket 2—8 korona árban szállítok. 3946

Sándor Mihály,
Arad, Demeter-utca 68/a.

Tégla

I. és II. osztályu, helyszüke miatt legjutányosabb áron kapható **Nacht Viktor Arad, Ujvághid melletti téglatelepen.** Megrendelések feladhatók ugy a telepen, mint P-tófi-utca 7. szám alatti irodámban.

Telefon 324. szám.

Az adóügyi teendőkből jártas

nőtlen egyén

a ménesi körjegyzői irodában állandó

alkalmazást nyer

azonnali belépés, vagy legkésőbb november 1-én megkiváncsoltatik.

Ménes, 1910. november 24.

Kovacevits György,
körjegyző.

3-1910. közp. b. sz.

Hirdetmény.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara újjálakítását elrendelő 20528—VI. o. számu kereskedelmiügyi miniszteri rendelet alapján közhírré tétetik, hogy a kamara 16 kereskedő és 16 iparos beltárgjának válasza folyó évi december hó 8-án d. e 9 órától d. u. 4 óráig a városháza I. emeleti anyakönyvi hivatali helyiségeiben fog megtartatni.

A választási jogosultsággal bíró kereskedők és iparosok 24—24 jelöltre adhatják le szavazatukat, kik közül a legtöbb szavazatot nyert 16 kereskedő és 16 iparostag tekintetik a kamara rendes tagjának megválasztottak.

Részvénytársaságok és szövetkezetek megbízottjaik utján szavazhatnak, a mely megbízás irában vagy a választás előtt a választás elnökével közlendő, vagy pedig a megbízottak azt a választás napján a szavazatszedő küldöttség elnökének adják át.

Arad szab. kir. város központi bizottságának az aradi kereskedelmi és iparkamara újjálakítására kiküldött bizottságának 1910. évi október hó 20-án tartott üléséből.

Dr. Angel István,
közp. bizottsági elnök.

BRAUN M.

térfi- és gyermekruha áruháza Aradon,
József Ióherec-ut 3. szám.

Értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy férfiruha üzletemet **József Ióherec-ut 3. szám alá** (Kossuth-szoborral szemben) helyeztem át s felhívom a ruhávásárlók szives figyelmét dus, nagy raktáramra és meglepő olcsó áramra.

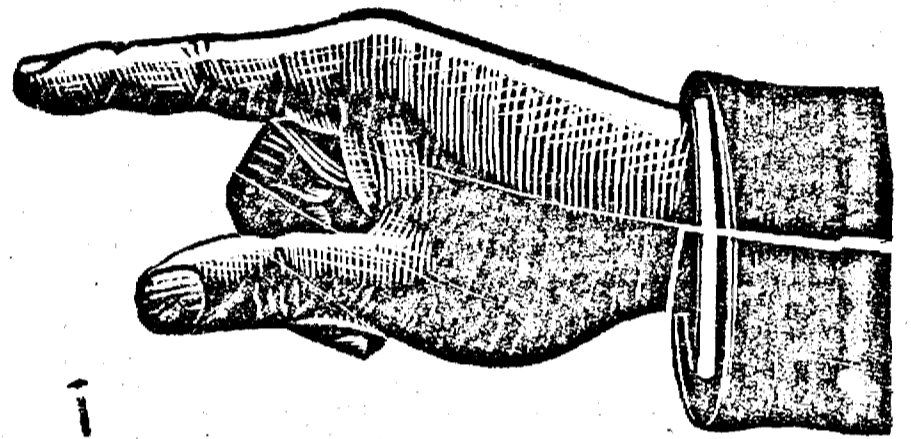
RADÓGYULA

uj női divatáruháza

Andrássy-tér és Weitzer János-u. sarkán

Az új áruház cikkei:

Női felöltők
Leány- és gyermekfelöltők
Női divat costumok
Női bundák
Szőrme különlegességek
Gyermek ruhák
Női blousok
Pongyolák
Jupponok

3651

Szabott árak!

Külön mértékosztály.

Aradi Ipar- és Népbank pénzváltó üzlete

Fehér Kereszt-szálloda épület.

Telefon szám 100.

Osztálysorsjegyek

a I. é. november hó 17-én kezdődő húzásához nagy számválasztékban már kaphatók.

ajánljuk a következő szerencseszámokat:

4266	8799	13233	34646
4271	12678	13236	53951
53956	53951	65104	65109
65117	65122	91753	91770

Eredeti árak: Egy nyolcad K. 1.50, egy negyed K. 3.—, egy fél K. 6.—, egy egész K. 12.—

A fenti számok kizárólag csak nálunk kaphatók.

Vidéki megbízások azonnal és portómentesen elintéztetnek.

A nálunk vásárolt 12698 számú osztálysorsjegy 600.000 koronát nyert.

Aradi Ipar és Népbank pénzváltó üzlete

Alaptőke 2,250,000 korona; Tartalékalapok 1,000.000 korona.

3901

Takarékpénztári és folyószámlai betétek. Előlegek értékpapírokra. — Mindennemű sorsjegyek és értékpapírok, érc és idegenpénzek vétele és eladása.

— A magy. kir. szabad. osztálysorsjáték főelárusító! —